

عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای الگوی بومی اعتبارسنجی نظام آموزش عالی ایران

عباس عباس‌پور^۱، محمد مجتبی‌زاده^۲، حسن ملکی^۳، مقصود فراست‌خواه^۴

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۰/۱۳

تاریخ دریافت: ۹۴/۰۱/۱۷

چکیده

هدف این پژوهش احصاء عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای اعتبارسنجی از دیدگاه کنشگران آموزش عالی بود. این پژوهش با استفاده از نظریه زمینه‌ای و با رویکرد تفسیرگرایانه‌ی اجتماعی انجام شده است. داده‌های پژوهش حاضر از چهار منبع مصاحبه، مشاهده، یادداشت‌برداری و اسناد گردآوری گردید. مصاحبه‌ها با ۳۶ نفر از صاحب‌نظران آموزش عالی از طریق مصاحبه اکتشافی نیمه‌ساختمند به صورت رودررو انجام شد. سپس، با داده‌های حاصل از مشاهده، یادداشت‌برداری و اسناد ادغام شد. پس از تبدیل داده‌های حاصل از ابزارهای موردنظر به یافته‌های متنی، به مقوله‌بندی داده‌ها پرداخته شد. با استفاده از کدگذاری باز و سپس کدگذاری محوری و گزینشی، ۱۲۶۲ نشانگر، ۱۵۷ ملاک و ۲۵ عامل متناسب با ویژگی‌های بومی نظام آموزش عالی ایران تعیین شدند. نتایج این پژوهش اعتبارسنجی را مفهومی پیچیده و چندبعدی نشان داد. این الگو در صورتی کارکرد مثبت خواهد داشت و منشأ اثرات و تحولات ارزش‌آفرین کیفیت خواهد شد

۱. دانشیار گروه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. پست الکترونیک: abbaspour@atu.ac.ir
۲. استادیار گروه برنامه‌ریزی علوم اداری و مدیریت، دانشکده علوم انسانی واحد خدابنده، دانشگاه آزاد اسلامی، خدابنده، ایران (نویسنده مسئول). پست الکترونیک: m.mojtabazadeh@yahoo.com
۳. استاد گروه برنامه درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. پست الکترونیک: maleki@atu.ac.ir
۴. دانشیار گروه برنامه‌ریزی آموزش عالی، مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، تهران، ایران. پست الکترونیک: farasatkah@faculty.members.irphe.ir

که بسان یک کلیت واحد به تمامی ابعاد آن به‌طور یکسان توجه شود. از آنجا که کیفیت نقش محوری در تحولات تعالی‌بخش آموزش عالی دارد، ضروری است که متولیان آموزش عالی نیز با درک این ضرورت به کیفیت بیش‌ازپیش توجه کنند. با توجه به اینکه در پژوهش حاضر عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای اعتبارسنجی بر اساس ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، نظام ارزش‌ها و نیز اختصاصی آموزش عالی کشور طراحی گردیده است، نتایج حاصل از آن، در سطح خرد و کلان قابل‌استفاده است. علاوه بر این، به‌عنوان مرجع می‌تواند پاسخگوی نیازهای پژوهشی پژوهشگران و علاقه‌مندان حوزه اعتبارسنجی در آموزش عالی باشد.

واژگان کلیدی: اعتبارسنجی، تضمین کیفیت، آموزش عالی، دانشگاه، نظریه‌ی زمینه‌ای

مقدمه

"الگوهای ارزشیابی با فرهنگ و شرایط ارتباط دارند" (فراست‌خواه، ۱۳۹۵). بنابراین، بهترین روش برای تدوین و طراحی عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای نظام اعتبارسنجی متناسب با فرهنگ، محیط، دیدگاه و شرایط زمینه‌ای کشور، مشورت خواهی و کسب نظر از متخصصان است. چراکه، از نظر ساخت‌گرایی اجتماعی، اعتبارسنجی دانشگاهی محصول مشترک تعاملات اجتماعی همتایان دانشگاهی و تجارب حرفه‌ای آنهاست. بر این اساس، داده‌های پژوهش از طریق روش تحقیق کیفی به دست آمده است. همان‌طور که برگ^۱ (۲۰۰۴)، بیان داشته است، پژوهش کیفی "اشاره به معانی، مفاهیم، تعاریف، ویژگی‌ها، استعاره‌ها، نمادها و توصیف پدیده‌ها دارد". روش جمع‌آوری داده‌های پژوهش نیز حالت ترکیبی داشته است. دیلمن^۲ (۲۰۰۰)، در تبیین جمع‌آوری داده‌ها به‌صورت ترکیبی می‌گوید، "شواهدی در دست است که هریک از مشارکت‌کنندگان به روش خاصی از جمع‌آوری داده‌ها علاقه نشان می‌دهند".

اعتبارسنجی یکی از مفاهیم کاملاً وابسته به فرهنگ است. ایران کشوری است با مختصات فرهنگی منحصربه‌فرد خود. این امر، لزوم طراحی الگوی اعتبارسنجی متناسب با شرایط بومی، محیطی، زمینه‌ای، اجتماعی، فرهنگی و بافتی کشور را مضاعف می‌کند.

1. Berg
2. Dillman

اعتبارسنجی یکی از کارآمدترین الگوهای ارزیابی آموزشی است. در ایالات متحده آمریکا، اعتبارسنجی مترادف با "فرایند بررسی و سنجش کیفیت" است (ماتیرو^۱، ۲۰۰۷). "الگوی اعتبارسنجی آمریکایی، الگوی غیرمتمرکز است" (پازارگاردی، ۱۳۷۷) که در "سه سطح دولت مرکزی، دولت ایالتی و نمایندگی اعتبارسنجی بسط یافته است" (هاشمی و پورامینزاده، ۱۳۹۰). در انگلستان، به ممیزی بیرونی برنامه‌ها در جریان خودارزیابی مؤسسات اهمیت داده می‌شود (فراست‌خواه، ۱۳۹۵). در کشور مصر، یک دانشگاه با ملاک‌های وزارت تعلیمات عالی مورد مقایسه قرار می‌گیرد (راهنمای اعتبارسنجی و تضمین کیفیت در آموزش عالی مصر^۲، ۲۰۱۶). "در کشور آلمان، اعتبارسنجی، به‌عنوان فرایندی برای به دست آوردن حداقل استانداردها است" (فتح‌آبادی و قرهی‌قهی، ۱۳۹۱).

به‌زعم آدلمن^۳ (به نقل از قورچیان، ۱۳۷۴)، از طریق اعتبارسنجی می‌توان به بازبینی و سنجش مؤسسات و برنامه‌های آن پرداخت. ماتیرو (۲۰۰۷)، اعتبارسنجی را فرایند ارزیابی درونی و بیرونی نظام آموزش عالی می‌داند. نیرادهار^۴ (۲۰۱۱)، اعتبارسنجی را "مدیریت نظام‌دار و سنجش برنامه‌های مصوب یک مؤسسه یا نظام آموزش عالی" تعریف می‌کند. در واژه‌نامه اعتبارسنجی و تضمین کیفیت یونسکو (۲۰۰۷)، نیز اعتبارسنجی، "فرایندی است که از طریق آن مؤسسه (غیر) دولتی یا خصوصی، به‌منظور اینکه تشخیص دهد یک مؤسسه آموزش عالی از حداقل ملاک‌ها و استانداردهای از پیش تعیین شده برخوردار است، کل فعالیت یا یک برنامه‌ی خاص آموزشی آن مؤسسه را ارزیابی می‌کند". لامیک و جنسن^۵ (۲۰۰۱)، در تعریف اعتبارسنجی روی حداقل کیفیت و تضمین کیفیت تأکید دارند. هیوود^۶ (۲۰۰۱)، اعتبارسنجی را فرایند بازنگری بیرونی کیفیت در آموزش عالی

1. Materu

2. THE QUALITY ASSURANCE AND ACCREDITATION HANDBOOK FOR HIGHER EDUCATION IN EGYPT

3. Adleman

4. Niradhar

5. Lamic & Jensen

6. Heywood

به منظور بررسی برنامه‌های دانشگاه‌ها جهت تضمین کیفیت می‌داند. طبق گزارش انجمن روان‌شناسی آمریکا^۱ (۲۰۱۶)، اعتبارسنجی هم اعتبار و هم فرایند است. نظر به اهمیت اعتبارسنجی، کشور ما نیاز مبرمی به استقرار نظام اعتبارسنجی در آموزش عالی دارد. چراکه، "فرهنگ و زمینه‌های ایرانی، خصوصیت منحصر به فرد خود را دارد" (فراست‌خواه، ۱۳۹۵). بنابراین، "نظام دانشگاهی، هم در بعد نظری باید به ارائه الگوهای فکری اقدام کند و هم قواعد عملی را برای نائل شدن به اهداف مورد نظر طراحی کند" (ملکی، ۱۳۸۹). چراکه، "چه گنجینه‌هایی در گذشته حکمت و عرفان مشرق زمین به ویژه ایران عزیز نهفته است که هنوز مؤسسات آموزشی و پژوهشی از آن‌ها در عمل بیگانه‌اند (یمنی، ۱۳۸۷). بر این اساس، در پژوهش حاضر از روش‌های مصاحبه‌ی اکتشافی نیمه‌ساختمند با خبرگان علمی، بررسی اسناد و مدارک، بررسی چارچوب‌های نظری، بررسی تجارب ملی و بین‌المللی، متون علمی، سایت‌های اعتبارسنجی کشورهای پیشرو و ... برای اکتشاف عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای اعتبارسنجی استفاده شده است.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش، با در نظر گرفتن ویژگی‌های فرهنگی و بافتی کشور، به دنبال اکتشاف و توسعه عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای الگوی اعتبارسنجی متناسب با نظام آموزشی عالی بوده است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل گروه‌های خبرگان علمی بوده است. این گروه‌ها عبارت‌اند از: صاحب‌نظران برجسته حوزه‌ی آموزش عالی کشور، اساتید آموزش عالی دانشگاه‌های علامه طباطبائی، تهران و شهید بهشتی، اعضای هیأت علمی مؤسسه‌ی پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و اعضای هیأت علمی سازمان سنجش و آموزش کشور. در این تحقیق از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده است. هومن (۱۳۹۴)، حجم نمونه را در نمونه‌گیری هدفمند برای گروه‌های همگن ۶ تا ۸ نفر پیشنهاد می‌کند. بر این اساس، در پژوهش حاضر، با ۳۶ نفر از افراد مطلع یا دروازه‌بان (به نقل از محمدپور، ۱۳۹۰) که در زمینه‌ی موضوع مورد مطالعه، دارای اطلاعات مناسب و نسبتاً کافی بودند، مصاحبه

1. American Psychological Association

شد. "در طول تحقیق و برحسب محتویات مصاحبه‌های اکتشافی، به روش گلوله برفی، مصاحبه با اطلاع‌رسانان دیگری نیز صورت گرفت" (اقتباس از فراست‌خواه، ۱۳۸۹). انجام مصاحبه‌ها تا زمان اشباع نظری^۱ ادامه یافت. به این ترتیب، انجام مصاحبه‌ها تا زمان "شبهت داشتن پاسخ‌ها به یکدیگر و تکراری شدن آن‌ها" ادامه یافت (اقتباس از محمدپور و رضایی، ۱۳۸۷). سپس، با داده‌های حاصل از مشاهده، یادداشت‌برداری، اسناد و مدارک، بررسی متون علمی، چارچوب‌های نظری، کتب، مجلات، رساله‌های پژوهشی، تجارب ملی و بین‌المللی ترکیب شد. همانند گردآوری داده‌ها، برای تحلیل داده‌های کیفی نیز از روش نظریه زمینه‌ای استفاده شد. تحلیل داده‌های نظریه‌ی زمینه‌ای از طریق روش تحلیل مقایسه‌ای ثابت داده‌ها^۲ صورت گرفته است. "این روش، به تحلیل تطبیقی بخش‌های متفاوت داده‌ها برحسب شبهت‌ها و تفاوت‌ها اطلاق می‌شود" (اقتباس از محمدپور، ۱۳۹۲).

در مرحله‌ی اولیه کدگذاری باز، هر مفهوم استخراج‌شده در یک مقوله گنجانده شد. در مرحله‌ی دوم کدگذاری باز، مفاهیم و مقوله‌های مشابه و مشترک از طریق تحلیل مقایسه‌ای ثابت داده‌ها در یکدیگر ادغام شد. در مرحله کدگذاری محوری در جهت تعیین الگوهای موجود در داده‌ها، بار دیگر به تحلیل مقایسه ثابت داده‌ها پرداخته شد. سرانجام، با رمزگذاری گزینشی مقوله‌ها پالایش شدند.

یافته‌های پژوهش

در مرحله‌ی اولیه کدگذاری باز، ۲۰۲۷ نشانگر به دست آمد. داده‌های مرحله‌ی دوم کدگذاری باز، در قالب ۱۲۶۲ نشانگر و ۱۵۷ ملاک طبقه‌بندی شدند. در مرحله کدگذاری محوری، ۲۵ عامل تعیین شدند. در بخش کدگذاری گزینشی، تمام مقوله‌های عمده و مقوله‌های هسته‌ای برحسب ویژگی‌های شرایطی، تعاملی/فرایندی و پیامدی طبقه‌بندی

-
1. Theoretical saturation
 2. Constant Comparative Data Analysis

شدند. سپس، در قالب یک الگوی پارادایمی مقوله‌ها با یکدیگر مرتبط شدند. هر یک از این ۲۵ عامل به همراه ملاک‌ها و نشانگرهایشان به تفکیک عبارت‌اند از:
 در جدول ۱، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل پذیرفته‌شدگان آمده است:

جدول ۱. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل پذیرفته‌شدگان

ملاک‌ها	نشانگرها
گروه تحصیلی	درصد پذیرفته‌شدگان دانشگاه از کل پذیرفته‌شدگان آموزش عالی به تفکیک گروه عمده تحصیلی
مقطع تحصیلی	درصد پذیرفته‌شدگان دانشگاه از کل پذیرفته‌شدگان آموزش عالی به تفکیک مقطع تحصیلی
جنسیت	درصد پذیرفته‌شدگان دانشگاه از کل پذیرفته‌شدگان آموزش عالی به تفکیک جنسیت
رتبه	میانگین و میانه رتبه‌ی آزمون سراسری ۳۰٪/ اول پذیرفته‌شدگان به تفکیک گروه عمده تحصیلی میانگین و رتبه آزمون سراسری ۵٪/ آخر پذیرفته‌شدگان به تفکیک گروه عمده تحصیلی
سهمیه ورودی	توزیع درصدی دانشجویان پذیرفته‌شده به تفکیک سهمیه ورودی
صلاحیت	معدل دیپلم دانشجویان نحوه پذیرش دانشجویان
استانداردهای ورودی	ایجاد، اجرا و بازبینی استانداردهای ورودی برای پذیرش دانشجویان حسب قوانین و اسناد بالادستی

در جدول ۲، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل دانشجویان آمده است:

جدول ۲. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل دانشجویان

ملاک‌ها	نشانگرها
—	میزان رضایت دانشجویان از دانشگاه و عملکرد آن
—	میزان رضایت دانشجویان از کیفیت تدریس، نحوه ارزشیابی، راهبردهای یاددهی-یادگیری و ...
—	میزان رضایت دانشجویان از تکریم مقام استاد در دانشگاه
—	میزان رضایت دانشجویان از امکانات رفاهی، بهداشتی-درمانی، اجرایی و تسهیلات موجود
—	میزان رضایت دانشجویان از نقش تربیتی اعضای هیأت علمی
—	رضایت دانشجویان از امکانات آموزشی، پژوهشی، وسایل کمک آموزشی، تجهیزات و منابع آموزشی
رضایت	میزان رضایت از تحصیل در رشته تحصیلی خود
—	میزان رضایت از تحصیل در دانشگاه خود
—	میزان رضایت دانشجویان از خدمات مشاوره‌ی تحصیلی
—	میزان رضایت دانشجویان از مدیریت دانشگاه
—	میزان رضایت دانشجویان از منزلت اجتماعی خود
—	رضایت دانشجویان از میزان و نحوه راهنمایی و مشاوره اعضای هیأت علمی
—	میزان رضایت از توانایی علمی و عملی خود در محیط کار

	میزان موفقیت دانشجویان در آزمون‌های دانشگاه
پیشرفت تحصیلی	میانگین معدل دانشجویان به تفکیک مقاطع تحصیلی و میانگین نمره امتحانات جامع در سطح دانشگاه
	وجود سازوکار مناسب بررسی و تجزیه و تحلیل آمارهای مربوط به نرخ گذر، افت تحصیلی و ...
	تدارک و اجرای سازوکار لازم برای ارائه مشاوره و بازخورد به دانشجویان در خصوص وضعیت تحصیلی
	دوره‌های پیش‌نیاز گذرانده شده توسط دانشجویان
موفقیت	نسبت دانشجویان راه‌یافته به مقاطع بالاتر به کل دانشجویان داوطلب ادامه تحصیل در مقطع بالاتر
	تعداد دانشجویان نمونه و برگزیده مسابقات علمی دانشجویی و المپیادها
	درصد دانشجویان قبول‌شده در مراکز آموزش عالی در مقاطع بالاتر
	میانگین واحدهای اخذشده توسط هر دانشجو در هر نیمسال تحصیلی
	میزان دانشجویان استعدادهای درخشان دانشگاه به نسبت کل دانشجویان
	نسبت دانشجویان موفق به اخذ جوایز علمی و فرهنگی به کل دانشجویان
	خود-سنجی دانشجویان از میزان پیشرفت خود در برنامه‌های علمی-فرهنگی
	ارتقاء پیشرفت تحصیلی نسبتاً مطلوب دانشجویان
	ارتباط دانشجویان با اعضای هیأت علمی و مدیر گروه، رئیس دانشکده و رئیس دانشگاه
	شرکت نماینده دانشجویان در جلسات شورای آموزشی دانشگاه
تعاملات دانشجویان	تعداد جلسات تشکیل‌شده با حضور اعضای هیأت علمی و دانشجویان در خصوص آشنایی با اهداف دانشگاه
	درصد دانشجویان شرکت‌کننده در فعالیت‌های فوق‌برنامه به نسبت کل دانشجویان
	مشارکت دانشجویان در برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی
	درصد دانشجویان شرکت‌کننده در ارزشیابی استاد
	شرکت دانشجویان در جلسات برنامه‌ریزی آموزشی
	درصد دانشجویان شرکت‌کننده در کلاس‌های مهارت‌های فوق‌برنامه
	حضور دانشجویان در برنامه‌های آموزشی و سایر برنامه‌های دانشگاه
	میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های تدریس و طرح‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی
	نسبت دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه به جمعیت گروه سنی دانشجویان ۱۸-۲۴ ساله
	نسبت دانشجویان به اساتید و اعضای هیأت علمی
نرخ رشد جمعیت دانشجویی دانشگاه	
توزیع و ترکیب	متوسط سنی برای شروع دوره‌ی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
	وضعیت تأهل
	نسبت دانشجویان به تفکیک گروه‌های عمده‌ی تحصیلی، دوره‌های تحصیلی، رشته‌های تحصیلی به کل دانشجویان
	تعداد دانشجویان دانشگاه و تراکم نسبی جمعیت دانشجویی
	متوسط سنی دانشجویان به تفکیک جنسیت و مقاطع مختلف تحصیلی در گروه‌های عمده تحصیلی
	توزیع جغرافیایی دانشجویان و درصد دانشجویان بومی از کل دانشجویان دانشگاه
	نسبت جنسی دانشجویان پذیرفته‌شده به تفکیک مقطع و رشته تحصیلی
	تناسب دانشجویان در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری (هرم جمعیت دانشجویی در مقاطع تحصیلی)

میانگین سنوات تحصیلی دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی	نرخ ماندگاری
طول تحصیل ناپیوسته	
درصد دانشجویان مشروطی به تفکیک مقطع و گروه عمده تحصیلی از کل دانشجویان	افت تحصیلی
درصد دانشجویان محروم از تحصیل به تفکیک مقطع، گروه عمده تحصیلی و علت محرومیت از کل دانشجویان	
میانگین تعداد واحدهای درسی مردودی دانشجویان برحسب رشته و مقطع تحصیلی در هر نیمسال	
نسبت دانشجویان غیبت کننده از کلاس در طول دوره، ترک تحصیل کرده یا تغییر رشته داده انصرافی	
عدم اشتغال دانشجویان در خارج از دانشگاه	اشتغال
نسبت دانشجویان دارای کار دانشجویی به تعداد کل دانشجویان به تفکیک جنسیت در گروه‌های عمده تحصیلی	
میانگین ساعات اشتغال به کار دانشجویی در هفته	
متوسط زمان مطالعه‌ی دانشجویان در روز	نرخ مطالعه
میزان ساعت حضور غیر ضروری دانشجویان در سایر کلاس‌ها	
تعداد دانشجویان مشغول در طرح‌ها و فعالیت‌های پژوهشی	
تعداد مقالات علمی دانشجویان	فعالیت‌های علمی-پژوهشی
میزان شرکت دانشجویان در انجمن‌های علمی	
میزان استفاده دانشجویان از منابع کتابخانه (عضویت در کتابخانه)	
تعداد مقالات علمی مشترک دانشجویان با اعضای هیأت علمی	
میزان زمان پرداختن به فعالیت‌های عملی مربوط به دروس	
میزان علاقه و انگیزه‌ی دانشجویان به ادامه تحصیل	انگیزش
علاقه و آگاهی دانشجویان به رشته‌ی تحصیلی و بازار کار	

در جدول ۳، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل هیأت علمی آمده است:

جدول ۳. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل هیأت علمی

ملاک‌ها	نشانگرها
	نسبت دانشجویان به اعضای هیأت علمی تمام وقت و به تفکیک مرتبه علمی و مقاطع تحصیلی
	نسبت دانشجویان به اعضای هیأت علمی با مرتبه علمی استاد
	نسبت دانشجویان به اعضای هیأت علمی با مرتبه علمی دانشیار
	نسبت دانشجویان به اعضای هیأت علمی با مرتبه علمی استادیار
توزیع و ترکیب	نسبت دانشجویان به اعضای هیأت علمی با مرتبه علمی مربی
	سابقه‌ی کار اعضای هیأت علمی در مرتبه‌ی علمی
	نسبت اعضای هیأت علمی برحسب مرتبه علمی به تفکیک گروه عمده تحصیلی و مقاطع تحصیلی
	درصد اعضای هیأت علمی جدیدالاستخدام از کل اعضای هیأت علمی در سال
	درصد اعضای هیأت علمی بازنشسته از کل اعضای هیأت علمی در سال
	درصد اعضای هیأت علمی زن از کل اعضای هیأت علمی

-
- درصد اعضای هیأت علمی تبدیل وضعیت یافته از پیمانی به رسمی آزمایشی از کل اعضای هیأت علمی پیمانی در سال
 - میانگین سن اعضای هیأت علمی به تفکیک مرتبه علمی
 - نسبت اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به پاره‌وقت و مدعو
 - نسبت اعضای هیأت علمی ارتقاء یافته به مرتبه بالاتر در سال از کل اعضای هیأت علمی
 - درصد مربیان ارتقاء یافته به مرتبه استادیاری در سال از کل مربیان
 - درصد استادیاران ارتقاء یافته به مرتبه دانشیاری در سال از کل استادیاران
 - درصد دانشیاران ارتقاء یافته به مرتبه استادی در سال از کل دانشیاران
 - نسبت اعضای هیأت علمی دارای سمت اجرایی به کل اعضای هیأت علمی تمام‌وقت
 - مرتبه علمی اعضای هیأت علمی
 - مدرک تحصیلی اعضای هیأت علمی
 - نرخ اعضای هیأت علمی متخصص در هر رشته به دانشجویان
 - معدل دانش آموختگی اعضای هیأت علمی
 - میزان استفاده و استقبال دانشگاه از اعضای هیأت علمی مدعو برتر و ...
 - وضعیت استخدامی اعضای هیأت علمی
 - ارتقاء و ترفیع اعضای هیأت علمی (ارتقای اعضای هیأت علمی در زمان مقرر به رتبه علمی بالاتر)
-
- مطابقت رشته تحصیلی اعضای هیأت علمی با ماده درسی مورد تدریس
 - میانگین نمره‌ی ارزشیابی دانشجویان از اعضای هیأت علمی
 - هدایت و آموزش دوره‌های آموزشی به‌وسیله اعضای هیأت علمی متخصص و دارای کیفیت تدریس بالا
 - آثار علمی و بار آموزشی اعضای هیأت علمی
 - نحوه ارزشیابی اعضای هیأت علمی و سازوکار برای جبران نقایص آن‌ها
 - آشنایی اعضای هیأت علمی با یافته‌های جدید علمی رشته تخصصی و ...
 - آموزش بر اساس برنامه درسی مناسب برای دستیابی به اهداف آموزشی از نظر جایگاه، روش و محتوای آموزشی
 - سازوکار برای ارزشیابی برنامه درسی و اصلاح آن
 - سخنرانی‌های اعضای هیأت علمی و بازآموزی‌های ارائه شده در سال
 - تناسب واحدهای تدریس شده اعضای هیأت علمی با تخصص آن‌ها
 - توجه اعضای هیأت علمی به سرفصل‌های مصوب
 - متوسط تعداد کارگاه‌های گذرانده شده اعضای هیأت علمی در سال
 - انجام پروژه یا فعالیت مرتبط با آموزش
 - توانمندی‌های آموزشی اعضای هیأت علمی
-
- سرانه تعداد طرح‌های پژوهشی به پایان رسیده در داخل و خارج از دانشگاه توسط اعضای هیأت علمی در هر سال
 - فعالیت
 - تعداد راهنمایی، مشاوره و داوری رساله کارشناسی ارشد یا دکتری توسط اعضای هیأت علمی
 - پژوهشی
 - تناسب عناوین پایان‌نامه‌ها با تخصص اعضای هیأت علمی
 - اختصاص زمان مشخص برای مشاوره و راهنمایی پایان‌نامه توسط استاد و اعلام آن
-

-
- شرکت اعضای هیأت علمی در پروژه‌های تحقیقاتی
 - آثار و فعالیت‌های انفرادی اعضای هیأت علمی
 - تعداد جوایز علمی کسب‌شده توسط اعضای هیأت علمی در سال
 - نسبت مقالات منتشرشده اعضای هیأت علمی در مجلات علمی-پژوهشی داخلی و بین‌المللی در سال
 - نسبت مقالات ارائه‌شده در کنفرانس‌ها و سمینارهای علمی داخلی و خارجی در سال
 - سرانه تألیف، ترجمه، بررسی و نقد کتاب، تصحیح و تجدید کتاب توسط اعضای هیأت علمی
 - ثبت ابداع و اختراع مرتبط با رشته علمی توسط اعضای هیأت علمی (برای رشته‌های خاص)
 - سرانه فرصت مطالعاتی اعضای هیأت علمی
 - نرخ همایش‌های علمی برگزارشده به‌وسیله اعضای هیأت علمی
 - نرخ عضویت اعضای هیأت علمی در هیأت تحریریه مجلات علمی-پژوهشی داخلی و خارجی
 - شرکت در همایش‌های علمی داخل یا خارج کشور با ارائه مقاله توسط اعضای هیأت علمی
 - شرکت در همایش‌های علمی داخل یا خارج کشور بدون ارائه مقاله توسط اعضای هیأت علمی
 - سرانه تعداد داوری مقالات توسط اعضای هیأت علمی
 - ارائه گزارش علمی-پژوهشی توسط اعضای هیأت علمی
 - عضویت اعضای هیأت علمی در هیأت‌های اجرایی و علمی سمینارها و کنفرانس‌ها
 - میزان عضویت اعضای هیأت علمی در انجمن‌های علمی داخلی و خارجی
 - میزان عضویت اعضای هیأت علمی در هیأت‌های امتحانه و ارزشیابی
 - میزان عضویت اعضای هیأت علمی در شوراهای داخل و خارج از دانشگاه
-
- میانگین واحدهای درسی تدریس شده (نظری و عملی) توسط هر عضو هیأت علمی در هر نیمسال تحصیلی
 - میانگین ساعات مشاوره و رفع اشکال دانشجویان توسط اعضای هیأت علمی در هفته
 - امکان دسترسی دانشجویان به اساتید در زمان‌های اعلام‌شده در دفتر کار
 - میانگین ساعات حضور هفتگی اعضای هیأت علمی در دانشگاه
 - نسبت تعداد واحدهای تدریس شده هر عضو هیأت علمی در دانشگاه به تعداد کل واحدهای ارائه‌شده در دانشگاه
- فعالیت‌های دانشگاه
- آموزش
 - نسبت تعداد واحدهای تدریس شده هر عضو هیأت علمی به تعداد کل واحدهای ارائه‌شده در سایر گروه‌های دانشگاه
-
- تنوع دروس تدریس شده تخصصی توسط اعضای هیأت علمی
 - راهنمایی سمینار دانشجویی توسط اعضای هیأت علمی
 - راه‌اندازی آزمایشگاه و کارگاه توسط اعضای هیأت علمی
-
- چگونگی تبادل تجربه میان اعضای هیأت علمی (از طریق سمینار و کارگاه آموزشی ...)
 - چگونگی تبادل تجربه میان اعضای هیأت علمی
- تعاملات
- تعداد موارد همکاری اعضای هیأت علمی در فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی، اجرایی و ... با سایر گروه‌های دانشگاه
-

	- تعداد موارد همکاری اعضای هیأت علمی در فعالیتهای آموزشی، پژوهشی، اجرایی و ... با سایر سازمان‌های ذی‌ربط - تعداد موارد همکاری اعضای هیأت علمی در فعالیتهای آموزشی، پژوهشی، اجرایی و ... با سایر گروه‌های همسان - وجود فعالیتهای آموزشی و پژوهشی مشترک با سایر اعضای هیأت علمی - وجود فعالیت آموزشی و پژوهشی مشترک با اعضای هیأت علمی سایر دانشگاه‌های کشور - وجود فعالیت آموزشی و پژوهشی مشترک با اعضای هیأت علمی مراکز علمی خارج از کشور - میزان ارتباط اعضای هیأت علمی با مسئولان دانشگاه
	- تعداد اعضای هیأت علمی همکاری کننده در مشاوره و راهنمایی پایان‌نامه‌ها با سایر گروه‌های دانشکده و دانشگاه
فعالیت‌های برون دانشگاهی	- تعداد اعضای هیأت علمی همکاری کننده در ارائه‌ی دروس با سایر دانشکده‌ها، دانشگاه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط - میزان هم‌سویی فعالیت‌های برون دانشگاهی اعضای هیأت علمی با رسالت و اهداف دانشگاه و تخصص آن‌ها - تعداد اعضای هیأت علمی شرکت کننده در جلسات مشاوره‌ای سازمان‌های ذی‌ربط و انجمن‌ها - میزان اعتبار جذب‌شده توسط دستگاه‌های ذی‌ربط از طریق همکاری اعضای هیأت علمی - میزان ساعات شرکت اعضای هیأت علمی در جلسات سایر سازمان‌ها و انجمن‌ها به‌منظور خدمات مشاوره‌ای - میزان ساعات حضور اعضای هیأت علمی در سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها جهت پرداختن به فعالیت‌های تخصصی
رضایت	- میزان رضایت اعضای هیأت علمی از دانشگاه - میزان رضایت اعضای هیأت علمی از امکانات رفاهی و خدمات - میزان رضایت اعضای هیأت علمی از مدیریت دانشگاه به تفکیک مرتبه علمی و جنسیت - میزان رضایت شغلی اعضای هیأت علمی به تفکیک مرتبه علمی و جنسیت - میزان رضایت اعضای هیأت علمی از امکانات آموزشی موجود - میزان رضایت اعضای هیأت علمی از تکریم مقام معلم در دانشگاه - میزان رضایت اعضای هیأت علمی از منزلت اجتماعی خود - میزان رضایت اعضای هیأت علمی از منابع آموزشی - میزان رضایت اعضای هیأت علمی از تسهیلات موجود برای ارائه و انتشار آثار علمی خود در داخل و خارج از کشور
مشارکت	- مشارکت اعضای هیأت علمی در تدوین اهداف دانشگاه و گروه‌های آموزشی - مشارکت اعضای هیأت علمی در برنامه‌ریزی درسی و آموزشی (تنظیم تقویم آموزشی گروه) - میزان مشارکت اعضای هیأت علمی در تنظیم برنامه‌های آموزشی و سرفصل دروس - مشارکت اعضای هیأت علمی در دوره‌های توسعه‌ی حرفه‌ای اعضای هیأت علمی - مشارکت اعضای هیأت علمی در پروژه‌های پژوهشی - تعداد جلسات اعضای هیأت علمی در تدوین اهداف دانشگاه
مدیریت کلاس	- قدرت رهبری و اداره کلاس - ارائه طرح درس و آگاه کردن دانشجویان از نحوه ارزشیابی

- قدرت بیان و تسلط بر مطلب درسی
- قدرت انتقال و تفهیم مطالب درسی
- داشتن نظم در برنامه‌ها و حضور به‌موقع در کلاس
- توان ایجاد تحرک و اشتیاق در دانشجو جهت مسائل علمی
- نحوه برخورد اجتماعی استاد با دانشجو
- استقبال از امور مشاوره و رفع مشکلات علمی دانشجو
- نحوه استفاده از وسایل کمک آموزشی موجود نظیر ویدئو پروژکتور، اسلاید و ...
- مفید و کافی بودن تکالیف ارائه شده
- تأکید بر جوانب عملی دروس با توجه به نیاز جامعه
- تصحیح به‌موقع و امکان بازبینی اوراق امتحانی
- مفید و کافی بودن منابع و مطالب درسی
- زمان‌بندی مناسب و سعی در حداکثر استفاده از وقت کلاس
- جمع‌بندی از مطالب ارائه شده در پایان هر کلاس
- حضور به‌موقع و منظم در برنامه‌های آموزشی
- توجه به حضور و غیاب دانشجو
- تسلط بر انجام مهارت‌ها و کارهای عملی
- نظارت بر انجام صحیح وظایف عملی دانشجو
- برقراری ارتباط عاطفی مناسب با دانشجو
- استفاده از مشارکت فعال و ایجاد انگیزه در دانشجویان

در جدول ۴، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل رئیس دانشگاه آمده است:

جدول ۴. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل رئیس دانشگاه

ملاک‌ها	نشانگرها
رضایت از	میزان رضایت اعضای هیأت علمی از برنامه‌ها و فعالیت‌های رئیس دانشگاه
رئیس	میزان رضایت دانشجویان از برنامه‌ها و فعالیت‌های رئیس دانشگاه
-	مرتب‌بندی علمی و سابقه آموزشی رئیس دانشگاه
-	رشته تحصیلی رئیس دانشگاه
-	فعالیت پژوهشی رئیس دانشگاه
ویژگی‌های	انتخاب سه نفر از اعضای هیأت علمی توسط عاملان دانشگاهی و معرفی به وزیر و انتصاب یک نفر از سوی وی
فردی	وضعیت استخدامی رئیس دانشگاه
-	سابقه مدیریت رئیس دانشگاه
-	شرکت رئیس دانشگاه در دوره‌های آموزشی و مطالعه درباره مدیریت توسط رئیس دانشگاه
-	اطلاع از قوانین و آئین‌نامه‌ها توسط رئیس دانشگاه

	- توانایی رئیس دانشگاه در پیگیری و حل مشکلات دانشگاه - ویژگی‌های علمی رئیس دانشگاه - طول مدت مدیریت رئیس دانشگاه - تناسب ویژگی‌های رئیس دانشگاه با ویژگی‌های مطلوب
	- میزان تعامل رئیس دانشگاه با دانشجویان و تعداد جلسات عمومی رئیس دانشگاه با دانشجویان در سال - تعداد جلسات رسمی مدیریت به تفکیک با اعضای هیأت علمی و کارکنان - نسبت ساعات حضور رئیس و معاونان در دانشگاه جهت امور مدیریتی به کل ساعات حضور در هفته - فعالیت‌های برون‌سازمانی رئیس دانشگاه و تماس او با مسئولان
	- آشکار کردن جنبه‌های مختلف (درونداد، فرایند، برون‌داد و پیامد) کیفیت نظام دانشگاهی - بهبود بخشیدن به کیفیت نظام دانشگاهی و نظارت بر انجام مستمر ارزیابی درونی دانشگاه - عمل‌گرایی به منظور اقدام مساعد جهت بهبودی امور دانشگاه - نظارت بر رعایت آئین‌نامه‌های مربوط به ارائه‌ی دروس اعضای هیأت علمی - نظارت کامل رئیس دانشگاه در خصوص اجرای کلیه قوانین و مقررات - نظارت بر برقراری نظم و هماهنگی در دانشگاه برای حضور به‌موقع و کامل اعضای هیأت علمی و کارکنان - نظارت بر تشکیل منظم جلسات شوراهای آموزشی دانشگاه - نظارت بر تدوین شرح وظایف برای اعضای هیأت علمی - دریافت گزارش عملکرد از فعالیت‌های دانشکده‌ها - نظارت بر سیستم مدیریت اطلاعات و سیستم الکترونیکی و سایبری دانشگاه - برقراری امکان نقل و انتقال دانشجویان بین دانشگاه‌ها و رشته‌های تحصیلی - بررسی عوامل تأثیرگذار بر طولانی شدن سنوات تحصیلی دانشجویان به‌منظور کاهش آن - تلاش در جهت کاهش افت تحصیلی و انصراف از تحصیل دانشجویان - ایجاد امکان معرفی مشخصات رشته تحصیلی به دانشجویان جدیدالورود - بررسی علاقه دانشجویان به رشته‌ی تحصیلی - وجود سازوکاری مدون برای بازدید سالیانه دانشجویان از سازمان‌های ذی‌ربط - داشتن برنامه و سیاست‌های انتخاب و پذیرش دانشجو - درک رهبری استراتژیک از سوی رئیس دانشگاه
عملکرد	- اعمال نظرات دانشجویان در زمینه کیفیت کلاس‌ها و کنفرانس‌ها و بهبود نسبی آن - فراهم‌سازی شرایط لازم جهت افزایش تعامل دانشجویان با اعضای هیأت علمی و مشارکت آن‌ها - برگزاری نشست‌های مشترک اعضای هیأت علمی و دانشجویان برای استفاده از نظرات دانشجویان - جلب مشارکت اعضای هیأت علمی و دانشجویان در فعالیت‌های مختلف آموزشی و پژوهشی و ایجاد انگیزه - دارا بودن برنامه‌ی مدون جهت مشارکت اعضای هیأت علمی و دانشجویان در برنامه‌ریزی و ارزشیابی آموزشی - جلب مشارکت و همکاری فعال جامعه دانشگاهی و درگیر نمودن ذی‌نفعان در سرنوشت دانشگاه

در جدول ۵، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل اهداف و رسالت‌ها آمده است:

جدول ۵. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل اهداف و رسالت‌ها

ملاک‌ها	نشانگرها
اهداف و رسالت‌های آموزشی	وجود بیانیه‌ی مأموریت، اهداف و رسالت‌های مدون در حوزه‌ی آموزشی
آموزشی	توجه ضمنی اعضای هیأت علمی به اهداف و رسالت‌های آموزشی
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تعریف مشخص و اندازه‌پذیر فعالیت‌های آموزشی بر اساس چه، کی، کجا، چه کسی و برای چه کسی
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	وجود بیانیه‌ی مأموریت، اهداف و رسالت‌های مدون در خصوص فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	وجود خط‌مشی و برنامه‌های مشخص و دقیق دانشگاه برای پژوهش
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	توجه ضمنی اعضای هیأت علمی به اهداف و رسالت‌های پژوهشی
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	وجود اهداف و رسالت‌های مدون در حوزه خدمات تخصصی دانشگاه به‌طور مشخص و دقیق
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	توجه ضمنی اعضای هیأت علمی به اهداف و رسالت‌های خدمات تخصصی
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	وجود بیانیه‌ی مأموریت در خصوص موقعیت دانشگاه در بافت علمی و اجتماعی
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	وجود بیانیه‌ی مأموریت، اهداف و رسالت‌های عینی بلندمدت و کوتاه‌مدت مدون در دانشگاه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	رعایت قواعد هدف‌نویسی و طبقه‌بندی (دانش، مهارت و نگرش)
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	بازنگری و به‌روزرسانی اهداف و رسالت‌ها
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تعیین کارکرد و وظایف دانشگاه بر اساس اولویت و تعیین هدف‌های عملکردی برای هر یک از کارکردها
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	مسئولیت دانشگاه در قبال جامعه و تعریف رسالت بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای یا استانی برای دانشگاه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تنظیم اهداف بر اساس رویکرد برنامه‌ریزی استراتژیک
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	مشخص بودن فرایند اعمال تغییرات ضروری در اهداف و رسالت‌های دانشگاه و واحدهای تحت پوشش
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	جامعیت و صراحت رسالت و اهداف تدوین شده
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	بیان نتایج و پیامدهای مورد انتظار دانشگاه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تهیه راهنمای آموزش برای هر یک از مقاطع و رشته‌های تحصیلی دانشگاه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تصریح قابلیت‌ها و صلاحیت‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	وجود نظام مدون برای پایش برنامه‌های آموزشی مبتنی بر اهداف و رسالت
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تناسب نیازهای جمعیت دانشجویی با هدف‌های موردنظر دانشگاه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تناسب محتوای برنامه آموزشی با اهداف، مأموریت و برنامه‌ی استراتژیک دانشگاه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تناسب برنامه‌ها و فعالیت‌های دانشگاه با اهداف
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	تناسب اهداف دانشگاه با نیازهای فرد، جامعه و برنامه‌های توسعه کشور
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	متناسب بودن اهداف با رسالت با توجه به شرایط
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	انطباق دوره‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های دانشگاه با رسالت، اهداف و رسالت، منابع و ارزشیابی برنامه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	میزان تحقق مأموریت، رسالت و هر یک از هدف‌های دانشگاه
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	توجه به امکانات در دسترس دانشگاه جهت تحقق هدف‌ها در فرایند تدوین هدف‌ها
اهداف و رسالت‌های پژوهشی	وجود سازوکار مشخص برای بررسی سنجش میزان تحقق اهداف دانشگاه و واحدهای تحت پوشش

- وجود گزارش‌های ادواری مبنی بر میزان دستیابی به اهداف
- وجود گزارش‌های مستند از میزان پیشرفت و یا تجدیدنظر و اصلاح اهداف
- انطباق اهداف دانشگاه با اهداف تعریف شده در اساسنامه
- یکپارچه‌سازی، هم‌افزایی و انسجام‌بخشی به عوامل و منابع در اختیار در راستای تحقق مأموریت و اهداف خود
- وجود فرآیند ساختار مناسب برای اجرای اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت دانشگاه

در جدول ۶، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل ساختار سازمانی آمده است:

جدول ۶. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل ساختار سازمانی

ملاک‌ها	نشانگرها
قوانین و مقررات	- رعایت و اجرای ضوابط آموزشی، اداری، پژوهشی، برنامه‌های درسی مصوب، آئین‌نامه‌های داخلی و قوانین و ...
	- وجود آئین‌نامه داخلی دانشگاه و کفایت و اجرای آن
	- وجود آیین‌نامه‌ی انتصاب مدیران و معاونان
	- وجود آئین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های دانشگاه درباره‌ی امور جاری، آموزش، پژوهش و عرضه خدمات تخصصی
	- وجود آیین‌نامه‌ها و ضوابط مدون در دانشگاه برای دروس، نحوه نگارش پایان‌نامه و طرح‌های پژوهشی
	- تضمین احترام و التزام به اجرای قانون
	- میزان سازگاری قوانین و مقررات آموزشی با شرایط عمومی و واقعیت‌های دانشگاه
	- میزان تطابق امور اجرایی آموزش با قوانین و مقررات و دستورالعمل‌ها
	- تجدیدنظر در آئین‌نامه‌های مربوط به استاد راهنما و مشاور به‌منظور استفاده بیشتر از نظر مشورتی آنان
	- تدوین آیین‌نامه در خصوص صلاحیت‌های پژوهشی و نحوه‌ی انجام پژوهش توسط اعضای هیأت علمی
مدیریت سیستم اطلاعاتی	- تهیه و تدارک الزامات و مشوق‌هایی برای تشویق اعضای هیأت علمی برای ارتقاء به‌مراتب علمی بالاتر
	- تدوین برنامه مشخص ساعات حضور اعضای هیأت علمی در حوزه آموزش و پژوهش و مشاوره با دانشجویان
	- رعایت و پابندی اعضای هیأت علمی و کارکنان به آئین‌نامه‌ها و ضوابط موجود
	- برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب انفصال منابع انسانی (روش‌ها، تجدیدنظر، مصاحبه خروجی و...)
	- فراهم نمودن سازوکارهای مناسب برای اداره رفتار دانشجویان متناسب با ویژگی‌های نظام آموزش عالی
	- یکپارچه‌سازی سیستم اطلاعاتی دانشگاه جهت استفاده از خروجی هر بخش به‌عنوان ورودی
	- شناخت منابع اطلاعاتی ارزشمند سازمان و اهمیت دادن به دانش تلویحی
	- تدارک و اجرای تمهیدات لازم برای جمع‌آوری، سازمان‌دهی و تدوین نظام‌مند و مستمر اطلاعات
	- برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و تدوین و ارائه گزارش عملکرد
	- تدارک و اجرای تمهیدات لازم برای مبتنی ساختن تصمیمات دانشگاهی بر اطلاعات و داده‌ها
دانشجویان	- تشکیل بانک اطلاعاتی و برخورداری از سازوکار مناسب برای ثبت، به‌روز کردن و تحلیل مستمر سوابق دانشجویان
	- برخورداری دانشگاه از نظام مناسب ارتباطات داخلی جهت انتقال اخبار و تبادل اطلاعات
	- مکانیزم بایگانی اسناد، ثبت بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها، ثبت سوابق مکاتبات با وزارتخانه‌ها و سایر مراکز مرتبط
	- صحت اطلاعات

-
- ایجاد سازوکاری مشخص در خصوص تعیین وظایف رئیس دانشگاه و ارزیابی عملکرد
 - نظارت کامل بر شرایط پیشرفت دانشگاه، ارزیابی کارآمدی و اثربخشی سیستم دانشگاه به صورت مداوم
 - تنظیم و اجرای روش‌هایی برای نظارت بر مهارت تدریس و کیفیت علمی اعضای هیأت علمی
 - بررسی موقعیت گذشته و موقعیت فعلی دانشگاه
 - ارزیابی فعالیت‌های سالیانه دانشگاه و انتخاب نوع سیستم ممیزی، ارزیابی و مستندسازی مناسب و پیاده‌سازی آن
 - وجود فرآیند بررسی نظرسنجی از دانشجویان و اعضای هیأت علمی درباره عملکرد رئیس دانشگاه
 - وجود فرآیند بررسی و انعکاس انتقادات دانشجویان و اعضای هیأت علمی نسبت به رئیس دانشگاه
 - نظارت مستمر دانشگاه بر فعالیت‌های تحت پوشش (واحدهای اقماری و ...) خود
 - وجود ساختار سازمانی برای نظارت و ارزیابی مستمر عملکرد در جهت پاسخگویی به سطوح ذی‌صلاح
 - تدوین و اجرای سازوکار ارزیابی و نظارت برای جلب مشارکت فعال کلیه واحدهای دانشگاه
 - دفعات ارزیابی از وضعیت آموزشی، پژوهشی و امور دانشگاه و استفاده از یافته‌ها در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی
 - نظارت دانشگاه بر نحوه ارائه دروس و تشکیل منظم کلاس‌ها و مسائل آموزشی
-
- وجود برنامه در دانشگاه برای توسعه منابع انسانی، ساختار و منابع سرمایه‌ای
 - تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت یا میان‌مدت و بلندمدت در خصوص توسعه فعالیت‌های آموزشی و ...
 - ظرفیت‌سازی برای مدیریت راهبردی و نهادینه‌سازی انجام فعالیت‌های منطبق بر هر برنامه
 - بهبود روش‌ها و فرایندهای تصمیم‌گیری، اجرا و ارائه خدمات در کلیه سطوح مدیریتی
 - برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت عملکرد دانشگاه و ارزیابی مستمر آن
 - بازنگری در برنامه‌ریزی با استفاده از بازخورد دانش‌آموختگان
 - وجود برنامه مشخص جهت بودجه‌بندی‌ها، هزینه‌ها و نحوه‌ی هزینه‌ها
 - بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای دانشگاه از سوی رئیس دانشگاه
 - فعالیت‌ها و برنامه‌ها برای دستیابی به اهداف و رسالت‌ها و سازوکار برای بازنگری آن‌ها
 - برنامه مشخص برای توسعه اعضای هیأت علمی و جلب همکاری اعضای هیأت علمی و برگزاری جلسات با آن‌ها
 - برخورداری دانشگاه از نظام مدیریتی (برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، اجرا و ارزشیابی) در سطوح مختلف (خرد و کلان)
 - برخورداری دانشگاه از نظام سازمان‌دهی و اداره امور مؤثر و کارآمد
 - استفاده از سازوکار و رویه‌های لازم برای جلب مشارکت فعال با هدف ارتقاء و بهبود اثربخشی مدیریت
 - استفاده از مشارکت دانشجویان در جهت ارتقاء و بهبود کیفیت مدیریت در حوزه‌های مربوطه خصوصاً یادگیری
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار لازم برای ایجاد تعلق و تعهد سازمانی مجموعه خود به مأموریت، اهداف و ...
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای برنامه‌ریزی راهبردی و تدوین برنامه‌های جامع
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای تدوین و اجرای برنامه‌های عملیاتی متناسب با وظایف
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب در جهت اجرای اثربخش برنامه‌های راهبردی و عملیاتی
 - تدوین و اجرای برنامه میان‌مدت در جهت جذب اعضای هیأت علمی در رشته‌های تخصصی مربوط به دانشگاه
 - وجود برنامه‌ریزی مشخص جهت سنجش دانشجویان
 - شناسایی کاستی‌ها و نارسایی‌های گروه‌های آموزشی و استفاده بیشتر از منابع موجود برای رفع آن‌ها
-

	- تدوین برنامه مدون در زمینه پژوهش و تعیین اولویت‌های پژوهشی بر اساس نیازسنجی پژوهشی
نظام پیشنهادها	- تعداد پیشنهادها ارائه شده در حوزه تحقیقات و زمینه‌های مختلف کاری به وزارتخانه‌ها و نهادها - استقرار نظام پذیرش و بررسی پیشنهادها و کاربست پیشنهادها در سطوح مختلف و فرایند پرداخت پاداش و تشویق
تعاملات	- تشویق و نهادینه‌سازی مشارکت واقعی در تمام سطوح عملکردی دانشگاه - برنامه مشخص برای ارتباطات خارج از دانشگاه - سازوکار مشخص برای ارتباط با دانش آموخته‌ها
دانشگاه	- تعامل دانشگاه با سایر دانشگاه‌های کشور و جهان و سازمان‌های ذی‌ربط - تدوین آیین‌نامه برای ارتباط با سایر متخصصان رشته‌های دانشگاهی در قالب کنگره‌های علمی
تشکیلات	- وجود شرح شغل و سلسله‌مراتب معین (شرح وظایف شغلی هر فرد به صورت تعریف شده و قابل رؤیت) - تدوین شرح وظایف برای مدیران واحدهای دانشگاه
سازمانی	- تناسب و همخوانی ساختار سازمانی با حجم فعالیت‌های دانشگاه - بررسی و تجزیه و تحلیل شغل کارکنان دانشگاه - نرخ کارمند به دانشجو و عضو هیأت علمی - نرخ تحصیلات کارکنان اداری
فرهنگ سازمانی	- ترویج اعتماد و همکاری از سطوح بالایی دانشگاه به سطوح پایینی - شناسایی و تعریف شاخص‌های تأثیرگذار بر فرهنگ سازمانی و تمرکز روی آنها - تغییر دیدگاه افراد و ایجاد یک هویت جمعی و تشویق کار تیمی - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب جهت ایجاد و حفظ فرهنگ و جوسازمانی مطلوب
	- اصلاح تشکیلات - تمرکززدایی - برون‌سپاری توأم با نظارت، واگذاری وظایف و فعالیت‌ها به بخش غیردولتی و کاهش تصدی‌گری - وجود آیین‌نامه‌ی برای دوره‌های پسادکتری - افزایش سن بازنشستگی برای اعضای هیأت علمی با مرتبه‌ی استادی و دانشیاری - ایجاد تسهیلات لازم برای ادامه‌ی تحصیل مربیان واجدالشرایط - تأسیس صندوق رفاه دانشگاهیان و سامان‌دهی تسهیلات رفاهی و کمک معیشتی کارکنان
باز مهندسی	- اصلاح سیستم‌ها و روش‌ها از طریق راه‌اندازی اتوماسیون اداری، برنامه جامع تحول اداری و ...
فرایندها	- برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب بایگانی مبتنی بر فناوری‌های نوین - استقرار نظام شایسته‌گرایی و برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای انتخاب، انتصاب و تغییر مدیران - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای احصاء، مستندسازی، اصلاح و بهبود فرایندها و روش‌های کاری - برخورداری دانشگاه از نظام مناسب ارائه، بررسی و پاسخگویی به شکایات رسمی دانشجویان - وجود نظام بانک اطلاعات مناسب ثبت، بازیابی و دسترسی به نتایج پژوهش‌های انجام شده - برنامه مشخص برای تشویق و تنبیه کارکنان و اعضای هیأت علمی - تشویق تفویض اختیارات قاعده‌مند و توأم با مسئولیت - برگزاری کارگاه‌های آموزشی به منظور تبادل نظر اعضای هیأت علمی درباره‌ی روش‌های جدید تدریس و ...

- روند توسعه منابع کالبدی دانشگاه (فضای فیزیکی و امکانات و تجهیزات)
- روند توسعه اعضای هیأت علمی در دانشگاه
- روند توسعه تعداد اعضای هیأت علمی (اقدام به جذب هیأت علمی برای دروس موردنیاز)
- روند تبدیل وضعیت اعضای هیأت علمی (اساتید ارتقاء یافته به مرتبه بالاتر)
- تدوین برنامه توسعه نیروی انسانی متخصص موردنیاز گروه‌های آموزشی
- تدوین برنامه مدون برای توسعه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه
- روند توسعه منابع فیزیکی، امکانات و تجهیزات
- ایجاد شبکه‌های اطلاع‌رسانی، زیرساخت‌ها و شاه‌راه‌های اطلاعاتی و توسعه‌ی آموزش
- مطالعه و سامان‌دهی فضاهای آموزشی و کمک آموزشی دانشگاه
- مطالعه و اجرای مقاوم‌سازی ساختمان‌ها
- توسعه‌ی فضاهای ورزشی دانشگاه
- ساخت و تکمیل مسجد و فضاهای فرهنگی دانشگاه
- توسعه‌ی تحقیقات و تجهیز شبکه‌ی آزمایشگاه‌ها، کارگاه‌ها و واحدهای پژوهشی
- اولویت دادن به فعالیت‌های پژوهشی در بودجه‌بندی سالانه
- وجود زیرساخت مناسب برای حمایت از پژوهش
- وجود راهکار آشکار برای پرداختن به پژوهش

در جدول ۷، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل سیمای دانشگاه آمده است:

جدول ۷. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل سیمای دانشگاه

ملاک‌ها	نشانگرها
	تعداد کلاس درس و فضای آموزشی دانشگاه به ازای هر ۱۰۰ دانشجو
	کیفیت کلاس‌ها و فضاهای آموزشی (از نظر نور، وضعیت ظاهری، سیستم گرمایش و سرمایش، تهویه و...)
	سرانه فضای آموزشی (کلاس درس)، آزمایشگاهی و کارگاهی (مترمربع) به ازای هر دانشجو
فضای	تنوع و کفایت فضای آموزشی و مساحت فضای مفید آموزشی بر اساس شاخص سرانه فضا، به تعداد نفر دوره آموزشی
	سرانه کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های مناسب با رشته‌های تحصیلی به ازای هر دانشجو
	مساحت کلاس‌ها نسبت به تعداد دانشجویان
	تناسب اندازه کلاس‌ها با تعداد دانشجویان
	رضایت از فضای آموزش کلاس، آزمایشگاه و...
	موقعیت جغرافیایی دانشگاه و مناسب بودن آن
فضای	نوع کاربری ساختمان دانشگاه
فیزیکی	نوع مالکیت ساختمان دانشگاه
	نسبت فضا به جمعیت دانشگاه
	تناسب فضای اداری با تعداد کارکنان (نسبت فضای کادر اداری به کل فضای دانشگاه)

وجود ساختمان مرکزی	-
نسبت فضای اعضای هیأت علمی به کل فضای دانشگاه	-
سرايه فضای اداری به ازای هر عضو هیأت علمی	-
نسبت تعداد دفاتر (اتاق‌های) اعضای هیأت علمی به کل اعضای هیأت علمی تمام وقت	-
نسبت مساحت کل دفاتر مخصوص اعضای هیأت علمی به تعداد اعضای هیأت علمی تمام وقت	-
وجود اتاق مجزا برای مدیران گروه	-
عمر ساختمان (بر اساس سند ارائه شده)	-
رعایت نظافت و مناسب بودن تعداد سرویس‌های بهداشتی (به ازای هر ۲۰ نفر یک سرویس)	-
رعایت ایمنی و استحکام ساختمان (بر اساس سند ارائه شده)	-
مناسب بودن فضای فیزیکی جهت انجام امور ستادی دانشگاه	-
وجود اتاق‌هایی جهت تشکیل جلسات و شوراها	-
وجود تابلوهای راهنما برای ساختمان‌ها و محوطه عمومی	-
وجود آسانسور در ساختمان‌های بلندتر از چهار طبقه	-
امکان دسترسی آسان معلولین به قسمت‌های مختلف ساختمان	-
وجود فضای مناسب برای انتظار مراجعین (در واحدهایی که تعداد مراجعین زیاد است)	-
مناسب بودن نور، تهویه، حرارت و برودت ساختمان	-
نمادهای	- وضعیت تابلو و سر در دانشگاه
دانشگاه	- وضعیت سربرگ نامه‌های اداری
فضای مذهبی	- وجود نمازخانه در دانشکده‌ها و ساختمان‌ها
	- وجود مسجد مرکزی
	- نسبت مساحت نمازخانه‌ها به کل کارکنان، اعضای هیأت علمی و دانشجویان به تفکیک
فضای زیست-محیطی	- درصد فضای سبز محیط و امکانات مرتبط در دانشگاه نسبت به کل فضای دانشگاه
	- درصد رضایت دانشجویان از بهداشت محیط دانشگاه
	- درصد رضایت دانشجویان از منظر طبیعی دانشگاه
فضای فرهنگی	- وجود آمفی تئاتر، سالن ورزشی سرپوشیده و استخر
	- سرانه فضاهای فرهنگی و هنری دانشگاه
مدیریت دانشگاه	- استفاده بهینه گروه‌های آموزشی از فضاهای آموزشی و اداری
	- استفاده بهینه از فضاهای دانشگاه با توجه به میزان حضور اعضای هیأت علمی و برگزاری جلسات مختلف
فضاهای دانشگاهی	- فراهم بودن امکان استفاده از فضای دانشگاه در شبانه‌روز
	- اختصاص فضای مطالعه و فعالیت آموزشی انفرادی و گروهی در دانشگاه
	- اختصاص امکانات و فضای پژوهشی در دانشگاه
	- نرخ بهره‌برداری از کلاس‌های درس در دانشگاه به تفکیک گروه‌های عمده تحصیلی
	- وجود سالن امتحانات

- در نظر گرفتن سالن کنفرانس و اجتماعات، فضای سمینار برای دانشجویان با فضا و امکانات مناسب
- قرار گرفتن اتاق مسئول آموزش در محل تشکیل کلاس‌ها
- روند توسعه منابع کالبدی دانشگاه
- وجود ابزارهای مادی برای افزایش امکان رسیدن به اهداف مطابق با برنامه‌ی استراتژیک
- وجود منابع کافی برای رسیدن به اهداف با توجه به تدارک آن‌ها برای طولانی‌مدت
- تناسب منابع کالبدی و منابع انسانی با رشد تعداد دانشجویان
- تأمین منابع مادی و کالبدی برای اعتبارسنجی
- میزان سرمایه‌گذاری در امور زیربنایی دانشگاه
- هماهنگی رشد جمعیت دانشجویی با اعضای هیأت علمی
- هماهنگی رشد جمعیت دانشجویی با فضای آموزشی
- نسبت تعداد رایانه و دستگاه‌های اداری (زیراکس، چاپگر و...) به تعداد دانشجویان در دانشگاه
- تعداد خودروهای در تملک به تفکیک عمومی (اتوبوس و مینی‌بوس)، سواری و خودروهای سنگین
- وجود خط تلفن مستقل برای کلیه اتاق‌های ستادی
- متناسب کردن امکانات و تجهیزات دانشگاه با نیازهای اعضای هیأت علمی و دانشجویان
- فراهم‌سازی تسهیلات و امکانات لازم جهت تقویت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی
- تناسب تعداد پذیرفته‌شدگان با امکانات و ظرفیت کالبدی دانشگاه
- وجود مسئول واحد تکثیر
- وجود دستگاه زیراکس، دستگاه کپی، قابلیت تهیه کپی رنگی، انجام عمل صحافی
- وجود وسایل و لوازم بخش‌های مختلف دانشگاه
- وجود کارشناس بهداشت محیط در دانشگاه

در جدول ۸، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل بودجه آمده است:

جدول ۸. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل بودجه

ملاک‌ها	نشانگرها
- اختصاص منابع برای انجام فرایند اعتبارسنجی	
- برخورداری دانشگاه از نظام مناسب مدیریت مالی (برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، مدیریت هزینه کرد، ارزیابی و...)	
- مدیریت استقرار و اجرای سازوکار ممیزی مالی دانشگاه در جهت بهبود و ارتقاء، ایجاد شفافیت و پاسخگویی لازم	
- مالی	میزان امکان تأمین نیازهای مالی و جذب منابع مالی خارج از دانشگاه (شامل منابع مالی پژوهشی دستگاه‌های اجرایی و...)
- استفاده از فرصت‌های سرمایه‌گذاری موجود	
- وجود سازوکارهای مشخص برای تعیین هزینه و بودجه دانشگاه و هزینه کرد آن	
- امکانات	کفایت بودجه دانشگاه برای تأمین امکانات و تجهیزات موردنیاز
- مالی	وجود منابع مالی متعدد
- میزان سرمایه حاصل از سود	

- میزان قدرت کسب سود، درآمدزایی و ظرفیت‌های تجاری دانشگاه - میزان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دانشگاه - میزان اعتبارات هزینه‌ای - میزان کل اعتبارات پژوهشی - میزان اعتبارات تملک دارایی‌های مالی - میزان اعتبارات درآمدهای اختصاصی دانشگاه - نسبت اعتبارات دانشگاه به تولید ناخالص داخلی - نسبت اعتبارات دانشگاه از محل بودجه‌ی عمومی دولت به کل بودجه‌ی عمومی دولت - منابع مالی اختصاص یافته به دانشگاه - نسبت اعتبارات دانشگاه به امور اجتماعی و فرهنگی - نسبت اعتبارات دانشگاه به فصل آموزش - میزان سرانه دانشجویی دانشگاه - میزان سرانه پژوهشی	
- پیش‌بینی وضعیت مالی یا پیش‌بینی بحران مالی - استفاده از مدل‌هایی نظیر تحلیل تمایزی چند متغیره - استفاده از مدل‌هایی نظیر تحلیل لاجیت - استفاده از مدل‌هایی نظیر تحلیل پروبیت - استفاده از مدل‌هایی نظیر تحلیل شبکه‌های عصبی - استفاده از مدل‌هایی نظیر سیستم‌های خبره	پیش‌بینی وضعیت مالی
- نسبت سرمایه در گردش به کل دارایی‌ها - نسبت وجه نقد به کل دارایی‌ها - ترکیب و - نسبت بازده دارایی‌ها - توزیع - نسبت بدهی‌های جاری به کل دارایی‌ها - سرمایه - نسبت بدهی به کل دارایی‌ها - نسبت بدهی به سرمایه - نسبت سرمایه در گردش به کل بدهی	
- میانگین کل پرداختی به اعضای هیأت علمی و کارکنان به تفکیک - نسبت پرداخت حق‌التدریس اعضای هیأت علمی به کل حقوق و مزایای هیأت علمی تمام‌وقت - میانگین دریافتی اعضای هیأت علمی از محل قراردادهای آموزشی و خدماتی - میانگین دریافتی اعضای هیأت علمی از محل قراردادهای تحقیقاتی - نسبت پرداختی به اعضای هیأت علمی بابت طرح تمام‌وقتی (کارآیی و...) به کل دریافتی آنان	حقوق و مزایا
- نسبت هزینه صرف شده برای انتشارات به اعتبارات کل دانشگاه به تفکیک جزوه، کتاب و مجلات علمی - نسبت هزینه پرداخت اجاره ساختمان به تفکیک اداری، آموزشی، پژوهشی و فوق‌برنامه به کل اعتبارات جاری دانشگاه - درصد اعتبارات صرف شده در امور رفاهی هیأت علمی و کارکنان از کل اعتبارات دانشگاه	هزینه‌های جاری و رفاهی

-
- نسبت درآمدهای اختصاصی آموزشی، پژوهشی و خدماتی به کل اعتبارات جاری دانشگاه به تفکیک
 - جذب
 - درصد درآمد حاصل از شهریه دانشجویان از کل اعتبارات دانشگاه
 - نحوه عملکرد مدیریت در جذب اعتبارات عمرانی
 - اعتبارات
 - نحوه عملکرد مدیریت در کسب درآمدهای اختصاصی
 - نحوه عملکرد مدیریت در جذب کمک‌های مردمی
-
- سرانه اعتبارات تحقیقاتی اعضای هیأت علمی به تفکیک دولتی و اختصاصی
 - اعتبارات
 - درصد اعتبارات تحقیقاتی از کل اعتبارات دانشگاه
 - سرانه تحقیقاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی به تفکیک کارشناسی ارشد و دکتری
 - پژوهشی
 - وجود سیاست‌ها و فرایندهای مناسب تأمین بودجه از منابع داخلی و خارجی و مدیریت آن برای فعالیت‌های پژوهشی
 - تدارک و اجرای سازوکار لازم برای برنامه‌ریزی مالی بودجه پژوهشی و فرایند و نحوه تخصیص اعتبارات پژوهشی
-
- اعتبارات
 - درصد اعتبارات صرف شده در آموزش از کل اعتبارات دانشگاه
 - آموزشی
 - سرانه هزینه‌های آموزشی به تفکیک دانشجو، دوره‌ها و رشته‌ها
-
- هزینه سرانه دانشجو به تفکیک مقطع و گروه‌های عمده تحصیلی
 - اعتبارات
 - هزینه تمام‌شده تحصیلی برای هر دانشجو به تفکیک رشته، مقطع و گروه‌های عمده تحصیلی
 - دانشجویی
 - درصد اعتبارات صرف شده در امور دانشجویی از کل اعتبارات دانشگاه
 - سرانه دانشجویی یارانه‌ی دولتی (برای تغذیه، بهداشت و...)
-
- اعتبارات
 - سرانه دانشجویی اعتبار تخصیص یافته به فعالیت‌های فرهنگی، هنری، اجتماعی و فوق برنامه
 - فرهنگی
 - درصد هزینه‌های صرف شده در خصوص فعالیت‌های فرهنگی، هنری و اجتماعی دانشجویان از عواید اختصاصی دانشگاه
-
- چگونگی تخصیص و هزینه اعتبارات تحقیقاتی دانشگاه (در سرفصل‌های پرسنلی، مواد مصرفی و وسایل و تجهیزات)
 - هزینه کرد
 - نحوه عملکرد مدیریت در هزینه کردن درآمدهای اختصاصی
 - اعتبارات
 - نحوه عملکرد مدیریت در خصوص صرفه‌جویی در هزینه‌های اداری، پرسنلی، آموزشی، پژوهشی، مسافرت، حمل و...
نحوه عملکرد مدیریت در هزینه نمودن اعتبارات جاری
-
- وجود اسناد بودجه سالیانه دانشگاه
 - اسناد مالی
 - نحوه ثبت اسناد مالی به صورت دستی و ماشینی
 - وجود ترازنامه‌ها و صورت‌های مالی
 - پرداخت عوارض و کسورات قانونی و ثبت و نگهداری سوابق آن‌ها
-

در جدول ۹، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل منابع یادگیری آمده است:

جدول ۹. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل منابع یادگیری

ملاک‌ها	نشانگرها
	وضعیت کتابخانه و کیفیت خدمات کتابخانه‌ای
	وجود کتابخانه، وجود کتابخانه‌ی مرکزی و مرکز اسناد
	تعداد عناوین کتب تخصصی دانشگاه
	وسعت کتابخانه
	تعداد کتب مرجع در کتابخانه
	تعداد اشتراک مجلات علمی در کتابخانه
	جدید بودن منابع کتابخانه
	میزان دسترسی دانشجویان به کتابخانه
	وجود مسئول کتابخانه و تعداد کتابدار
	سرانه دانشجویی فضای کتابخانه‌ها
	تناسب فضاهای کتابخانه و سالن مطالعه آن با تعداد دانشجویان
	تناسب کتب و مجلات علمی داخلی و خارجی موجود در کتابخانه با نیازهای دانشجویان و اعضای هیأت علمی
	طبقه‌بندی سیستماتیک کتاب‌ها
کتابخانه و	مجهر بودن و استفاده از سیستم‌های رایانه‌ای در کتابخانه
سیستم	ارتباط با انتشارات معتبر
اطلاعات	وجود مجلات خارجی و داخلی
دانش	وجود مسئول کامپیوتر در کتابخانه
	ارتباط با اینترنت در کتابخانه
	استفاده از سیستم‌های رایانه‌ای به‌طور شبانه‌روزی
	ارائه امکانات پشتیبانی کتابخانه (تایپ و تکثیر)
	دسترسی اعضای هیئت علمی به کتاب‌های موجود در کتابخانه‌های دانشگاه
	درصد پوشش کتابخانه‌های دانشگاه
	میزان به‌روز بودن خدمات رایانه‌ای
	میزان به‌روز بودن سخت‌افزاری خدمات رایانه‌ای
	کیفیت نگهداری از کامپیوترها توسط کارشناسان
	ساعات کار (خدمات‌رسانی) سایت کامپیوتری
	نحوه کمک‌رسانی کارکنان سایت در رفع مشکلات
	آموزش برای استفاده از کامپیوترها و برنامه‌ها
	سرعت و کیفیت دسترسی به اینترنت
	در دسترس بودن نرم‌افزارهای تخصصی موردنیاز

-
- سایت کامپیوتر از نظر تعداد رایانه و فضای مناسب
 - سهولت استفاده از امکانات سایت و هدایت دانشجویان
 - تنوع مجلات در رشته تخصصی
 - تنوع کتاب‌ها در رشته تخصصی
 - یاری‌دادن کارکنان کتابخانه به دانشجویان
 - امکانات مطالعه (میز مطالعه و غیره)
 - خدمات اطلاع‌رسانی الکترونیک کتابخانه
 - ساعات کار (خدمت‌رسانی) کتابخانه
 - محیط کتابخانه (سکوت، سیستم گرمایش، نظافت و آراستگی محیط مطالعه)
 - عرضه خدمات مورد انتظار به‌وسیله کتابخانه
 - توانمندی کارکنان در عرضه خدمات
 - تعداد کتاب در کتابخانه دانشگاه به ازای هر ۱۰۰ دانشجو
 - تجهیز کتابخانه به مجلات و کتب جدید
 - آشنا کردن دانشجویان با نحوه صحیح بهره‌گیری از منابع کتابخانه
 - عضویت دانشگاه در فصلنامه‌ها و نشریات تخصصی
 - دسترسی به کتابدار
 - تناسب امکانات و خدمات رایانه‌ای با نیازهای اعضای هیأت علمی و دانشجویان
 - میزان استفاده اعضای هیأت علمی و دانشجویان از امکانات و خدمات رایانه‌ای
 - تناسب فضای سایت کامپیوتری با تعداد دانشجویان
 - امکان استفاده از کامپیوتر برای اعضای هیأت علمی
 - امکان استفاده از کامپیوتر برای دانشجویان
 - میزان دستیابی فراگیران به پایگاه‌های اطلاعاتی
 - برخورداری دانشگاه از نظام مناسب ارائه خدمات فناوری اطلاعات برای امور پژوهشی و آموزشی
 - دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی
-
- سرانه دانشجویی فضای کارگاه‌ها، آزمایشگاه، مزرعه و ...
 - نرخ بهره‌برداری از آزمایشگاه‌ها، کارگاه‌ها و مزارع آموزشی در دانشگاه به تفکیک گروه عمده تحصیلی
 - حضور مسئول یا کارشناس به‌منظور استفاده بهینه دانشجویان از آزمایشگاه و کارگاه
 - استاندارد بودن سیستم فاضلاب آزمایشگاه
 - کارگاه‌ها و استاندارد بودن سیستم دفع زباله و فاضلاب آزمایشگاه و کارگاه
 - آزمایشگاه‌ها وجود فضای آزمایشگاه متناسب با رشته‌های تحصیلی دانشگاه
 - تناسب امکانات کارگاه‌ها و آزمایشگاه با دروس عملی
 - سازوکار تجهیز، تعمیر و نگهداری به‌موقع وسایل آزمایشگاهی
 - وضعیت و امکانات آزمایشگاه
 - وجود مسئول واحد سمعی و بصری
-

-
- وجود مرکز یادگیری
 - وجود اورهد، اوپک، ویدئو، ضبط و پخش، تلویزیون، امکانات تهیه اسلاید، فیلم‌های آموزشی، دستگاه کپی و...
 - فراهم‌سازی به‌موقع وسایل کمک آموزشی
 - وجود مرکز یادگیری در دانشگاه
 - تناسب وسایل آموزشی با نیازهای اعضای هیأت علمی
 - به‌روز بودن وسایل آموزشی اعضای هیأت علمی
 - وجود برنامه مدون برای استفاده از وسایل آموزشی
 - امکانات دانشگاه برای انتشار نتایج پژوهشی
 - استفاده مطلوب اعضای هیأت علمی از وسایل کمک آموزشی متناسب با محتوای درس
 - دسترسی به وسایل و تجهیزات کمک آموزشی
 - به‌روز بودن وسایل آموزشی دانشگاه
 - میزان استفاده از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس
 - میزان رضایت دانشجویان در استفاده از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس
 - استفاده از امکانات اینترنت، کامپیوتر و نرم‌افزارهای آموزشی
 - استفاده از کتابخانه (برنامه زمان‌بندی شده برای حضور فعال دانشجو در کتابخانه)
 - منابع آموزشی و - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای تأمین منابع آموزشی و پژوهشی و نظارت بر کمیت و کیفیت آن‌ها
 - پژوهشی - نسبت تعداد عناوین مجلات علمی-پژوهشی موجود در دانشگاه به تعداد رشته‌ها و به تفکیک داخلی و خارجی
 - نسبت تعداد عناوین مجلات علمی پژوهشی موجود در کتابخانه‌های دانشگاه (به زبان‌های مختلف) به کل دانشجویان
 - تعداد گزارش‌ها، پایان‌نامه‌ها، اسناد و مدارک علمی موجود در کتابخانه‌های دانشگاه
 - تعداد نسخه‌های خطی و اسناد قدیمی موجود در کتابخانه‌های دانشگاه
 - نسبت تعداد نشریه‌های علمی-پژوهشی موجود به تعداد کل دانشجویان به تفکیک عناوین و تیراژ کل
 - برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت استفاده از فناوری اطلاعات و وسایل کمک آموزشی در فرایند تدریس
 - تناسب دانشجویان پذیرفته‌شده تحصیلات تکمیلی با تعداد اعضای هیأت علمی
 - وجود مواد و تجهیزات لازم برای تدریس، وسایل کمک آموزشی و تناسب آن با نیازها
 - وجود تجهیزات آزمایشگاهی مؤثر در آموزش
 - کفایت تجهیزات و امکانات آموزشی از لحاظ تعداد و تنوع
 - تناسب تعداد پذیرفته‌شدگان با امکانات و تجهیزات آموزشی
 - تعداد انواع وسایل کمک آموزشی موجود به ازای هر ۱۰۰ دانشجو
 - تعداد نرم‌افزارهای تخصصی و آموزشی موجود در دانشگاه
 - میزان بهره‌برداری از وسایل اداری، دستگاه‌ها و تجهیزات آزمایشگاهی، کارگاهی و...
-

در جدول ۱۰، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فناوری آمده است:

ملاک‌ها	نشانگرها
	- اعتقاد رئیس دانشگاه به تسریع در انجام وظایف از طریق فناوری اطلاعات - اعتقاد رئیس دانشگاه به بهبود کیفیت کار از طریق فناوری اطلاعات - اعتقاد رئیس دانشگاه به افزایش بهره‌وری در کار از طریق فناوری اطلاعات - اعتقاد رئیس دانشگاه به افزایش میزان دست‌یابی به هدف‌های آموزشی از طریق فناوری اطلاعات - اعتقاد رئیس دانشگاه به آسانی و سهولت در انجام وظایف از طریق فناوری اطلاعات - اعتقاد رئیس دانشگاه به مفید بودن استفاده از انواع و اقسام فناوری اطلاعات
نگرش به فناوری اطلاعات	- اعتقاد رئیس دانشگاه به فن‌آوری اطلاعات برای انجام وظایف - اعتقاد رئیس دانشگاه به آسان بودن یادگیری چگونگی کار کردن با فناوری اطلاعات - خوب بودن استفاده از فناوری اطلاعات در دانشگاه - عاقلانه بودن استفاده از فناوری اطلاعات در دانشگاه - دوست‌داشتنی بودن استفاده از فناوری اطلاعات در دانشگاه - خوشایند بودن استفاده از فناوری اطلاعات در دانشگاه - سودمند بودن استفاده از فناوری اطلاعات در دانشگاه
مهارت استفاده از فناوری اطلاعات	- راحت بودن استفاده از فناوری اطلاعات در تمامی موارد مورد نیاز دانشگاه - واضح و قابل فهم بودن چگونگی کار با فناوری اطلاعات - انعطاف‌پذیری فناوری اطلاعات در زمینه‌ی پاسخ‌گویی به نیازهای شغلی - آسان بودن کسب مهارت در استفاده از فناوری اطلاعات - آسان بودن استفاده از انواع گوناگون فناوری اطلاعات برای انجام فعالیت‌های دانشگاه
دانش استفاده از فناوری اطلاعات	- تصمیم به استفاده از انواع فناوری اطلاعات برای انجام وظایف - تصمیم به استفاده از انواع فناوری اطلاعات به صورت مداوم - تصمیم به استفاده از انواع فناوری اطلاعات موجود در دانشگاه
کاربرد فناوری اطلاعات	- تصمیم به استفاده از انواع فناوری اطلاعات در آینده - فراوانی استفاده از فناوری اطلاعات - مدت‌زمان استفاده‌ی روزانه از فناوری اطلاعات - وضعیت مرکز رایانه دانشگاه
استفاده از فناوری اطلاعات	- تجهیزات اطلاع‌رسانی کامپیوتری - تعداد رایانه‌های دانشگاه - درصد دانشجویان بهره‌مند از کامپیوتر و اینترنت - تعداد کامپیوتر موجود در دانشگاه به ازای هر ۱۰۰ دانشجو - تسهیل دسترسی همگان به دانشگاه از طریق آموزش‌های مجازی

- متوسط ساعات استفاده از خدمات پایگاه‌های اطلاع‌رسانی به تفکیک استاد و دانشجو در سال
- متوسط ساعات استفاده دانشجویان از خدمات پایگاه‌های اطلاعاتی
- میانگین ساعات استفاده هر دانشجو از شبکه اینترنت دانشگاه در سال
- سرانه دانشجویی عرض باند اتصال به شبکه اینترنت دانشگاه
- وجود پایگاه‌های اطلاعاتی در دانشگاه
- توسعه امکانات کامپیوتری و تسهیل دسترسی به سایت‌های اینترنتی برای دانشجویان و اساتید
- استفاده اعضای هیأت علمی و دانشجویان از امکانات و خدمات رایانه‌ای
- دسترسی به اینترنت و شبکه‌های اطلاع‌رسانی
- تعداد رایانه‌ها به نسبت تعداد اعضای هیأت علمی
- تعداد رایانه‌ها در دانشگاه نسبت به تعداد دانشجویان

در جدول ۱۱، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرایند یاددهی-یاددهی آمده است:

جدول ۱۱. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرایند یاددهی-یاددهی

ملاک‌ها	نشانگرها
روش‌ها و الگوهای تدریس	- میزان استفاده از طرح درس و تدریس برنامه‌ریزی شده و منظم توسط اعضای هیأت علمی
	- خلاقیت و نوآوری در تدریس و میزان آشنایی و استفاده اعضای هیأت علمی از روش‌های متنوع تدریس
	- تلفیق دانش تعلیم و تربیت (پداگوژی) با دانش تخصصی اعضای هیأت علمی
	- میزان تناسب روش‌های مورد استفاده با محتوای دروس، حجم و زمان‌بندی تکالیف درسی و موضوعات مورد تدریس
	- میزان ارتباط دروس با مسائل و نیازهای جامعه و دانشجویان
	- میانگین نمره ارزشیابی تدریس و کیفیت و توان تدریس اساتید از نظر دانشجویان (میزان رضایت دانشجویان)
	- میزان مشارکت دانشجویان در فرایند تدریس، میزان دانشجو-محور بودن روش تدریس
	- میزان شرکت اعضای هیأت علمی در کارگاه‌های روش تدریس
	- توجه به اهداف رفتاری و تصریح قابلیت‌های مورد انتظار در طرح درس
	- شفاف بودن اهداف آموزشی در ۳ حیطه یادگیری (شناختی، عاطفی و روانی-حرکتی)
ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	- میزان توجه اعضای هیأت علمی به تفاوت‌های فردی دانشجویان
	- وجود واحد سازمانی مسئول برای مدیریت کیفیت تدریس، کارآموزی و کارورزی
	- دارا بودن برنامه مشخص برای فرایند ارزشیابی و میزان استفاده اعضای هیأت علمی از شیوه‌های متنوع سنجش
	- وجود روش‌های مختلف سنجش برای دانشجویان دارای نیازهای ویژه
	- انجام ارزشیابی ترکیبی از دانشجویان و فعال نگه داشتن آن‌ها در طول ترم تحصیلی
	- میزان استفاده اساتید از ارزشیابی تشخیصی، تکوینی و پایانی
	- میزان رضایت دانشجویان از روش‌های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
	- میزان تناسب روش‌های ارزشیابی با اهداف و موضوعات درسی ارائه شده
	- وجود مستندات ارزشیابی کلاس‌های درسی اعضای هیأت علمی

- سازوکار بررسی نتایج ارزشیابی اعضای هیأت علمی و تنظیم گزارش - وجود سازوکار تشویق اعضای هیأت علمی بر اساس نتایج ارزشیابی آنان - وجود سازوکار مناسب مدیریت کیفیت آزمون‌ها (طراحی، اجرا، بازخورد و امنیت آزمون، ارزشیابی صحیح و...) - آشکار بودن ضوابط و معیارهای ارزیابی آموخته‌ها و وجود سنجه‌هایی برای اطمینان از کفایت یادگیری دانشجویان	
- میزان آشنایی اعضای هیأت علمی با تکنولوژی آموزشی - میزان استفاده اعضای هیأت علمی از تکنولوژی آموزشی در تدریس - میزان رضایت دانشجویان از نحوه به کارگیری تکنولوژی آموزشی توسط اعضای هیأت علمی - میزان استفاده از مواد آموزشی و وسایل کمک آموزشی در تدریس - تهیه فیلم‌های آموزشی و ارائه آن در کلاس - تهیه مقاله‌های جدید و ارائه آن به صورت کارگاهی در کلاس - نسبت آموزش عملی نیازمند تجهیزات به آموزش نظری	استفاده از تکنولوژی آموزشی در تدریس
- به کارگیری سازوکارهای مناسب جهت بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجویان در حین تحصیل و ارائه بازخوردهای مناسب به آن‌ها - میزان رضایت دانشجویان از نحوه بازخورد نتایج ارزشیابی به آن‌ها - ارائه بازخورد بجا و مناسب به دانشجویان پس از ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی	ارائه‌ی بازخورد
- میزان رشد مهارت‌های حل مسئله در دانشجویان - میزان رشد مهارت‌های اجتماعی در طی تحصیل - توسعه مهارت‌های ارتباطی دانشجویان با یکدیگر و با اعضای هیأت علمی - توسعه توانایی‌های تحلیلی دانشجویان - توسعه مهارت‌های عملی و تخصصی دانشجویان در مسائل روز و رشته تحصیلی	توسعه دانش و مهارت دانشجویان

در جدول ۱۲، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل خدمات عمومی آمده است:

جدول ۱۲. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل خدمات عمومی

ملاک‌ها	نشانگرها
	- ارائه تسهیلات و تشویقات و اطلاع‌رسانی درباره امکانات و تسهیلات موجود - تعداد دانشجویان وام‌گیرنده به تفکیک نوع وام (ازدواج، مسکن، تحصیلی و ...) در سال - اعطای وام خرید مسکن، وام خرید خودرو، وام خرید تجهیزات منزل و... - استفاده دانشگاه از سازوکار مناسب برای حمایت مالی از دانشجویان (کمک‌هزینه تحصیلی، وام و...) - سرانه فضای اتاق کار برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری - برگزاری اردوهای علمی-تفریحی، سیاحتی و فرهنگی-زیارتی برای دانشجویان، کارکنان و اساتید - درصد استفاده کنندگان از سرویس‌های رفت‌وآمد دانشگاه به تفکیک (هیأت علمی، کارکنان و دانشجویان) - درصد استفاده کنندگان از امکانات تفریحی دانشگاه (استخر، محیط ورزشی، باشگاه) - درصد کارکنان استفاده‌کننده از وام‌های دانشگاه - درصد اعضای هیأت علمی دارای کارت اعتباری - وجود منازل سازمانی برای اعضای هیأت علمی

-
- وجود مهمان‌سرا
 - آگاهی از تسهیلات فراهم‌شده برای اعضای هیأت علمی، قابل‌استفاده بودن آن‌ها و استفاده از آن‌ها
 - توزیع یارانه‌های دانشجویی
 - ایجاد تنوع در نظام پرداخت تسهیلات به دانشجویان
 - سرانه دانشجویی فضای سالن‌های غذاخوری و آشپزخانه و کیفیت غذای رستوران دانشگاه
 - نسبت دانشجویان ساکن خوابگاه به دانشجویان غیربومی
 - تعداد تسهیلات فرهنگی از طریق کارت‌های الکترونیک (فرهنگ کارت، بن کارت الکترونیک و سفر کارت)
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای تأمین امکانات رفاهی، نظارت مستمر و سنجش رضایت‌مندی
 - سرانه فضای خوابگاهی به تفکیک جنسیت و تأهل
 - درصد استفاده‌کنندگان از خوابگاه از کل دانشجویان متقاضی و واجدالشرایط استفاده از خوابگاه
 - تأمین سه وعده‌غذای موردنیاز دانشجویان خوابگاه و یک وعده جهت دانشجویان بومی
 - دسترسی به خدمات رفاهی دانشجویی و اطلاع‌رسانی مربوط به آن
-
- وجود مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی در دانشگاه و میزان دسترسی دانشجویان به این خدمات
 - میزان ایمنی و تجهیزات مربوط در آزمایشگاه و سایر فضاهای دانشگاه
 - وجود خدمات مربوط به فوریت‌های پزشکی، درمانگاه یا مرکز بهداشت و داروخانه در دانشگاه
 - استقرار پزشک، روان‌پزشک، روان‌شناس و دندان‌پزشک در دانشگاه
 - صدور دفترچه‌های درمانی برای دانشجویان
 - انجام به‌موقع ارائه خدمات بیمه دانشجویی
 - پایش و سنجش وضعیت سلامت عمومی (غربالگری) دانشجویان جدیدالورود، تشکیل پرونده بهداشتی و ...
- خدمات سلامت
- تهیه و تدوین منابع آموزشی و ترویجی
 - توسعه فعالیت‌های مشاوره‌ی تلفنی
 - طراحی، تدوین و توزیع بسته‌های آموزشی خدمات مشاوره برای عرضه به دانشجویان
 - برگزاری سمینار بهداشت روانی و آموزش تکنیک‌های تخصصی، مهارت‌های زندگی و ... به دانشجویان
 - راه‌اندازی پایگاه‌های عرضه‌ی خدمات روان‌شناختی در خوابگاه‌های دانشجویی
 - اجرای آیین‌نامه‌ی مداخله در بحران و رفتارهای خود آسیب‌رسان
 - اجرای طرح جامع پیشگیری از افت تحصیلی
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب ارائه خدمات مشاوره آموزشی و پژوهشی به دانشجویان
-
- برخورداری دانشگاه از نظام مناسب مدیریت خدمات پشتیبانی عمومی (انتظامات، نظافت و ...)
 - پشتیبانی از مشارکت بخش خصوصی در اداره‌ی امور صنفی دانشجویان
 - ارائه خدمات ضروری به دانشجویان
- خدمات پشتیبانی
- وجود مهدکودک و آمادگی در دانشگاه
 - استقرار دفتر تلفن، دفتر پست و خدمات اینترنتی در دانشگاه
 - وجود شرکت تعاونی در دانشگاه
-

- برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای ارائه خدمات مشاوره شغلی و استخدای
- آموزش و دانش‌افزایی کارشناسان مراکز مشاوره‌ی دانشگاه
- اطلاع‌رسانی و سایر خدمات کاریابی در دانشگاه
- برخورداری دانشگاه از سازوکار اجرایی مناسب جهت تأمین محیط سالم و ایمن برای افراد دانشگاه
- وجود نظام مناسب مدیریت منابع و خدمات پشتیبانی آموزشی و پژوهشی
- توجه کارشناسان آموزش به درخواست دانشجویان
- کیفیت انجام امور اداری در مراحل ثبت‌نام، حذف و اضافه و تدوین رساله پژوهشی
- میزان سرعت انجام فرایندهای اداری دانشگاه
- کیفیت برنامه زمانی کلاس‌های درس در طول هفته
- کیفیت اطلاع‌رسانی در خصوص تاریخ ارزیابی آموخته‌ها (تاریخ امتحانات)
- اطلاع‌رسانی به‌موقع در خصوص درس‌ها و تغییرات آن

در جدول ۱۳، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل مدیریت منابع انسانی آمده است:

جدول ۱۳. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل مدیریت منابع انسانی

ملاک‌ها	نشانگرها
-	تعداد کارشناسان آموزشی دانشگاه
-	توزیع درصدی کارکنان برحسب مدرک تحصیلی (زیر دیپلم، دیپلم، کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و ...)
-	نسبت کارشناسان آموزشی به دانشجویان
-	وجود تناسب بین نسبت کارکنان به دانشجویان
-	توزیع و نسبت تعداد کارکنان به تعداد اعضای هیأت علمی
-	ترکیب و نسبت تعداد کارکنان به تعداد دانشجویان
-	کارکنان درصد کارکنان زن از کل کارکنان
-	درصد کارکنان شاغل در پست‌های تخصصی از کل کارکنان
-	درصد کارکنان استخدام‌شده در سال
-	میانگین سن کارکنان به تفکیک جنسیت
-	درصد افراد خارج‌شده از سیستم (بازنشسته، بازنشسته، مستعفی، ترک خدمت و ...) به تفکیک کارکنان و جنسیت
-	وجود برنامه مدون جهت توییح و تشویق افراد
-	تشویقات و تنظیم و اجرای روش‌هایی برای تشویق اعضای هیأت علمی، مدیران و کارکنان فنی
-	تنبیهات تعداد موارد تشویق و تقدیر اعضای هیأت علمی، دانشجویان و کارکنان توسط دانشگاه در سال به تفکیک
-	درصد دانشجویان تشویق و تقدیر شده از کل دانشجویان در سال
-	برخورداری دانشگاه از نظام مناسب استخدام بهترین نیروی کار ممکن (اطلاع‌رسانی، معیار انتخاب، مصاحبه و ...)
-	جذب و نحوه‌ی گزینش و استخدام هیأت علمی
-	به‌کارگماری نحوه‌ی گزینش و استخدام کارکنان

	- تنظیم و اجرای روش‌هایی برای گزینش اعضای هیأت علمی - فراهم کردن شرایطی برای فعالیت اعضای هیأت علمی جوان در دانشگاه - میزان به‌کارگیری معیارهای مناسب در انتخاب مدیران دانشگاه (مدیران ارشد، میانی و عملیاتی) - نحوه‌ی انتخاب مدیران واحدهای دانشگاه به‌صورت انتخابی به مدت ۲ سال
	- تنظیم دوره‌های آموزش مداوم برای اعضای هیأت علمی - مدیریت عملکرد آموزشی اعضای هیأت علمی (نیازسنجی، ارزیابی عملکرد، تسهیم دانش و تبادل تجربه) - حصول اطمینان از دسترس بودن آموزش مداوم برای مدیران و کارکنان - تشویق گسترش فرصت‌های توسعه آموزش هدفمند برای اعضای هیأت علمی و کارکنان - طراحی شیوه‌های مناسب برای توسعه علمی اعضای هیأت علمی - شرکت تمامی اعضای هیأت علمی در کارگاه‌های آموزشی و دانش‌افزایی با هدف توسعه علمی آن‌ها - شرکت اعضای هیأت علمی در کارگاه روش تدریس و ارزشیابی - برنامه برای افزایش توان آموزشی اعضای هیأت علمی - ایجاد فرصت‌های مطالعاتی - برنامه و خط‌مشی دانشگاه برای تأمین و بهسازی منابع آموزشی و فرایند توانمندسازی منابع انسانی
سنجش بهره‌وری	- نحوه عملکرد مدیریت در مورد سنجش بهره‌وری اعضای هیأت علمی - نحوه عملکرد مدیریت در مورد سنجش بهره‌وری دانش‌آموختگان - نحوه عملکرد مدیریت در خصوص سنجش بهره‌وری سرمایه در دانشگاه
رضایت	- میزان رضایت شغلی کارکنان به تفکیک جنسیت - میزان رضایت کارکنان غیر هیأت علمی از آموزش‌های ضمن خدمت به تفکیک جنسیت - میزان رضایت ذی‌نفعان دانشگاه
نگهداشت سرمایه انسانی	- سهم کردن دانشگاهیان در سود برخی از پروژه‌ها به‌منظور ارتقاء روحیه آنان و مشارکت بیشتر - درگیری و مشارکت مستقیم دانشگاهیان در پروژه‌ها - تعامل دوسویه و مثبت مدیران و کارکنان - ایجاد حس تعلق در کارکنان - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای جذب و نگهداشتن نیروی انسانی کارآمد و اثربخش - برخورداری دانشگاه از سیستم اطلاعات منابع انسانی خود به‌منظور استفاده در برنامه‌ریزی‌ها و ارائه پیشنهادها - برخورداری دانشگاه از نظام مناسب برای انگیزش منابع انسانی جهت ارتقای تعهد سازمانی، مشارکت و بهره‌وری آنان - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب ارزیابی و تعالی عملکرد منابع انسانی و ارائه بازخورد به آن‌ها - تدوین و اجرای ضوابط و دستورالعمل لازم برای اجرای طرح تبیین مسیر ارتقاء شغلی منابع انسانی - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب (عادلانه، شفاف بودن و...) ارتقاء منابع انسانی

در جدول ۱۴، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل مدیریت دانش آمده است:

جدول ۱۴. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل مدیریت دانش

ملاک‌ها	نشانگرها
اکتساب دانش	- دریافت طیف گسترده‌ی اطلاعات از محیط خارج (اسکن کردن)
	- جستجوی فعال و متمرکز اطلاعات در محیط درون و بیرون دانشگاه در واکنش به فرصت‌ها و تهدیدها
	- نظارت عملکردی و مشخص ساختن تحقق اهداف
سازمان‌دهی دانش	- یادگیری سازمانی و خلق دانش
	- تصمیم‌گیری برای تشخیص دانش مهم
	- ایجاد یک فرهنگ لغت دانشی
	- ایجاد شاخص‌ها و ابزارهای جست‌وجوی دانش
به‌کارگیری دانش	- طبقه‌بندی و پالایش مداوم دانش
	- ذخیره‌سازی دانش
به اشتراک گذاشتن دانش	- استفاده کامل از دانش در فعالیت‌های دانشگاه
	- توزیع دانش در سراسر دانشگاه به‌طور کارآمد
	- ایجاد، توزیع و به اشتراک گذاشتن فرایندهای دانش
	- دسترسی افراد در سراسر دانشگاه به ایده‌های استراتژیک مهم به‌جای دانش نگه‌داری شده

در جدول ۱۵، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل شهروندی سازمانی آمده است:

جدول ۱۵. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل شهروندی سازمانی

ملاک‌ها	نشانگرها
اطلاع‌رسانی	- میزان آگاهی اعضای هیأت علمی، کارکنان و دانشجویان و سایر کنشگران دانشگاه از رسالت‌ها و اهداف دانشگاه
	- میزان آگاهی دانشگاهیان و کنشگران دانشگاه از آئین‌نامه‌های داخلی دانشگاه و اجرای آن
	- میزان آگاهی دانشجویان از حقوق و وظایف خود
	- میزان آگاهی دانشجویان از ماهیت رشته تحصیلی خود و بازار کار آن
شفافیت	- میزان کارایی نظام اطلاع‌رسانی دانشگاه
	- برگزاری دوره‌های اطلاع‌رسانی در خصوص ماهیت رشته‌ی تحصیلی و بازار کار آن در بدو ورود و حین تحصیل
شفافیت	- اطلاع‌رسانی درباره برنامه و سرفصل‌های آموزشی و درسی
	- شفافیت آئین‌نامه‌های داخلی دانشگاه و اجرای آن
	- مشخص بودن فرایند تصمیم‌سازی، صلاحیت‌ها و مسئولیت‌ها
	- روشن بودن مشارکت اعضای هیأت علمی در فرایند تصمیم‌سازی در خصوص تدریس و تحقیق
	- روشن بودن مشارکت دانشجویان در فرایند تصمیم‌سازی و مسائل مربوط به آموزش
	- بیان روشن منابع مالی و تمامی شرایط رسیدن به سرمایه

	- مشخص بودن و تعریف کامل فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی - بازنمایی و شفافیت در امور دانشگاه - روشن بودن چگونگی انتصابات در دانشگاه - واقع‌بینانه بودن و قابل حصول بودن رسالت، اهداف و انتظارات از برنامه‌های بهبود کیفیت - تشویق و نهادینه کردن مستندسازی فعالیت‌ها - تشویق دانشگاه به صراحت، صداقت و شفافیت در گزارش عملکرد - وجود خط‌مشی مناسب برای استخدام اعضای هیأت علمی - روشن و مکتوب بودن نقش گروه، دانشکده و حوزه معاونت آموزشی و کمیته‌گزینش استاد در فرایند جذب هیأت علمی
	- مشخص بودن نحوه تأیید صلاحیت‌های علمی و توانایی‌های تدریس متقاضیان عضویت در هیأت علمی - مشخص بودن نحوه تأیید توانایی‌های پژوهشی متقاضیان عضویت در هیأت علمی - وجود مدارک روشن برای طی شدن صحیح فرایند جذب هیأت علمی - بازشناسی وظایف سازمانی و مطالعه ارتباط وظایف و مسئولیت‌ها با یکدیگر - روشن بودن هدف، نقش و مسئولیت هر فرد در خروجی نهایی کار - روشن بودن حیطه‌ی مسئولیت‌ها و اختیارات هر فرد
آزادی	- امکان ارائه عقاید علمی
علمی	- وجود جو و فرهنگ آزادی علمی
	- عدم محدودیت در اختیارات دانشگاه برای تصمیم‌گیری درباره تدریس و تحقیق و تمرکززدایی آموزشی - میزان استقلال دانشگاه در تصمیم‌گیری و اجرای امور مربوط - یاری‌دادن به خودسنتظیمی امور نظام دانشگاهی - قدرت‌سیاری به اعضای هیأت علمی - استقلال دانشگاه در تأمین منابع مالی - ایجاد استقلال نسبی در فرایندهای برنامه‌های آموزشی و پژوهشی واحدهای دانشگاه و برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی فعالیت‌ها - احترام به استقلال دانشگاه و پرهیز از تجویز اهداف و روش‌های خاص - تلقی استقلال دانشگاه به‌عنوان پایه‌ای برای خود-ارزیابی - تلقی ارزیابی بیرونی به‌عنوان امری متعلق به اجتماع علمی و دانشگاهیان و انجام آن کنار از ملاحظات ناروای دولتی
	- گرایش به سوی پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری در امور دانشگاه
پاسخ‌گویی	- نهادینه کردن پاسخ‌گویی اجتماعی - پاسخ یا اقدام در موعد مقرر به بخشنامه‌ها یا دستورالعمل‌ها - پاسخگو کردن نظام دانشگاهی نسبت به نیازهای جامعه
	- میزان توجه و ارج‌گذاری به نخبگان دانشگاه
ارج‌گذاری	- اجرای طرح تکریم ارباب‌رجوع و جلب رضایت ارباب‌رجوع - تشویق و تنبیه کارکنان در خصوص رفتار با ارباب‌رجوع

- میزان تمایل اعضای هیأت علمی نسبت به ترویج ارزش‌های دینی - میزان تمایل اعضای هیأت علمی نسبت به ترویج اخلاق و معنویت - میزان تمایل اعضای هیأت علمی نسبت به ترویج و تقویت هویت ملی - میزان علاقه دانشجویان به فرهنگ و هویت ملی - تقویت ارزش‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و ... - ترویج فرهنگ شفافیت و نقدپذیری - وجود نظام مناسب مالکیت فکری (موافقت‌نامه‌های قانونی، ثبت، اطلاع‌رسانی و...)	ترویج ارزش‌ها
- قانون‌گرایی - ارتقای سلامت اداری - مبارزه با رشوه	سلامت اداری
- ارتقا توانمندی و استعدادها بالقوه دانشجویان - کشف و شناسایی استعدادها و خلاق دانشجویان - حفظ نیروهای نخبه و تقویت بنیه فرهنگی و هنری آنان - وجود برنامه‌های استعدادیابی و سازوکارهای مناسب جهت جذب، حفظ، هدایت و حمایت از نخبگان	مدیریت استعداد

در جدول ۱۶، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل اعتبارسنجی و تضمین کیفیت آمده است:

جدول ۱۶. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل اعتبارسنجی و تضمین کیفیت

ملاک‌ها	نشانگرها
سطح گفتمان	- اشاعه تجربیات جهانی در خصوص آثار و ثمرات اعتبارسنجی و نتایج آن برای کیفیت دانشگاه و ... - انتشار کتب و مقالات علمی و نیز برگزاری همایش‌ها در باب الگوی مطلوب اعتبارسنجی و تضمین کیفیت دانشگاه - تشویق دانشجویان تحصیلات تکمیلی به تحقیقات پایان‌نامه‌ای در خصوص توسعه فرایندهای تضمین کیفیت دانشگاه - اندیشیدن درباره کیفیت در دانشگاه
	- توجه به ویژگی‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی در اعتبارسنجی - وجود سازوکار مشخص و مدون برای دانش‌افزایی اعضای هیأت علمی و... در زمینه ارزیابی و تضمین کیفیت - برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های دانش‌افزایی درباره اعتبارسنجی در سطح دانشگاه - تغییر نگرش جامعه دانشگاهی به ارزیابی از فعالیتی به‌مثابه بازرسی و نظارت، به فرایند بهبود مستمر فرد و دانشگاه - نرخ رشد تسهیلات آموزشی در حوزه اعتبارسنجی و تضمین کیفیت (کارگاه، گردهمایی، نشست، بسته آموزشی و ...)
	- انتقال مفاهیمی مانند پیچیدگی آموزش عالی و ویژگی‌های خاص هنجاری و حرفه‌ای آن به درون نظام‌های تصمیم‌گیری - ارتباط مستمر دانشگاه با کارشناسان و مدیران دولتی دارای آمادگی برای همکاری در امر کیفیت
	- گسترش فضای اعتماد و همکاری متقابل دانشگاه و دولت از طریق تعاملات و گفتگوها - همکاری با سایر دانشگاه‌ها برای تشکیل کنسرسیوم‌های رشته‌ای و نهادهای حرفه‌ای مناسب برای اعتبارسنجی - عضویت دانشگاه در نهادهای منطقه‌ای و بین‌المللی اعتبارسنجی و دعوت از آن‌ها برای شرکت در تیم‌های بازدیدکننده - همکاری در شبکه‌سازی کیفیت انواع مختلف دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی، حضوری و غیرحضوری و...

-
- ایجاد و تقویت احساس دل‌بستگی در میان اعضای هیأت علمی و گروه‌های آموزشی در خصوص اعتبارسنجی
 - مشارکت‌جویی از اعضای هیأت علمی و... در فرایند اعتبارسنجی و توجه، پشتیبانی لازم جهت ایجاد جلب مشارکت آن‌ها
 - جلب مشارکت و همکاری فعال جامعه دانشگاهی در فرایند تضمین کیفیت و درگیر نمودن ذی‌نفعان درونی و بیرونی
 - ایجاد یک نظام اطلاع‌رسانی در جهت تبادل تجربه و اطلاعات بین دانشگاه و مجریان برنامه‌های تضمین کیفیت
-
- استقرار نظام اعتبارسنجی و تضمین کیفیت در دانشگاه و کسب تجربه اولیه و تمرین سالانه‌ی اعتبارسنجی در دانشگاه
 - تمرین اعلام آمادگی برای ارزیابی بیرونی توسط هم‌تایان دانشگاهی و سایر ذی‌نفعان (اهمیت دادن به تساوت هم‌تایان)
 - الگوپردازی و بومی کردن فرایند ارزیابی کیفیت در دانشگاه و سامان‌دهی و ساختار سازی برای ارزیابی درونی و بیرونی
 - هدف‌گذاری، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای اعتبارسنجی و بر عهده گرفتن مسئولیت اعتبارسنجی و تضمین کیفیت
 - ایجاد یک نظام پشتیبانی و انگیزشی جهت تداوم اعتبارسنجی و استفاده هرچه بهتر از نتایج این ارزیابی‌ها
 - ایجاد نظام پیشنهادها برای اعتبارسنجی و انجام بازنگری درونی و سازوکار تضمین کیفیت
 - تعریف و اولویت‌بندی کردن نظام کیفیت و اهداف آن به‌صورت شفاف و مستند برای کلیه سطوح تصمیم‌گیری
 - فراهم کردن پایه‌ی علمی و مستند برای برنامه‌ریزی و مدیریت در تمام سطوح و به‌منظور ارتقای فرهنگی کیفیت
- سطح
عملکرد
- تأکید بر ارتقای کیفیت علمی دانشگاه و توجه به حوزه اعتبارسنجی و تضمین کیفیت در سیاست‌گذاری
 - مشخص کردن چشم‌انداز، مأموریت، اهداف، فرایندها و مسئولیت‌های حوزه اعتبارسنجی و تضمین کیفیت
 - مصوب کردن تمهیدات قانونی و پشتیبانی برای اجرا و به‌کارگیری سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کیفیت در دانشگاه
 - عملیاتی کردن و اجرای سیاست‌گذاری و خط‌مشی‌های کیفیت در قالب راهبردهای کیفیت دانشگاه
 - برخورداری دانشگاه از برنامه‌های ارزیابی و تضمین کیفیت مدون و ضمن اجرا، ارزیابی کردن و تکمیل مستمر آن‌ها
 - استفاده از رویه‌های نظام‌مند و یکپارچه برای ارزیابی و تضمین کیفیت (ازجمله ارزیابی درونی و بیرونی، ممیزی و...)
 - استفاده از سازوکار مناسب برای بررسی میزان تحقق اهداف و توسعه فرهنگ کیفیت، اجرای برنامه‌های عملیاتی و ...
 - برخورداری دانشگاه از نظام مناسب مدیریت اطلاعات ارزیابی و تضمین کیفیت (ثبت، به‌روزرسانی، اطلاع‌رسانی و...)
 - تدوین مقیاس‌ها و سنج‌های دارای روایی بالا در قالب مجموعه‌ی جامع عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای ارزیابی درونی و بیرونی
-
- نهادینه شدن اعتبارسنجی در فرهنگ دانشگاهی، به‌صورت بسط فرهنگ خود-ارزیابی، خود-حسابرسی و خود-تنظیمی
 - اشاعه‌ی فرهنگ گفتگو و همکاری مشترک دانشگاهیان و سایر ذی‌نفعان اجتماعی برای ارتقای کیفیت
 - اشاعه فرهنگ کیفیت و ایجاد دل‌بستگی در بین اعضای هیأت علمی در دانشگاه
 - دیدگاه مثبت رئیس دانشگاه مبنی بر ضرورت استقرار نظام اعتبارسنجی، فرهنگ بهبود مستمر و ظرفیت‌سازی برای آن
- سطح
فرهنگ
- پیروی اعتبارسنجی از ارزش‌های علمی و ایجاد یک محیط غیرانتفاعی، عاری از شک و ظن برای رشد فرهنگ کیفیت
 - یکپارچه شدن فعالیت‌های ارزیابی و تضمین کیفیت با فعالیت برنامه‌ریزی راهبردی دانشگاه در سطوح خرد و کلان
 - جداناپذیر بودن فعالیت‌های ارزیابی و تضمین کیفیت دانشگاه از مسئولیت‌های رهبری و مدیریت دانشگاه
 - تحت پوشش قرار گرفتن کارکردهای اصلی آموزشی، پژوهشی و خدمات تخصصی توسط ارزیابی و تضمین کیفیت
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای کاربست پیشنهادهای حاصل از رویه‌های ارزیابی و اقدام در جهت بهبود
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای مبتنی ساختن مدیریت دانشگاه بر نتایج ارزیابی و ایفای نقش SWOT
-
- تمرکززدایی در ساختار دانشگاه در راستای اعطای استقلال به دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی در زمینه‌ی اعتبارسنجی
 - کمک به ایجاد نهادهای واسط مشترک میان دانشگاه و واحدهای ذی‌ربط دولتی با هدف تضمین کیفیت دانشگاه
- ساختاری
- دور بودن اعتبارسنجی از وابستگی‌های اداری دولتی و سیاسی
-

- مشارکت اعضای هیأت علمی در اعتبارسنجی و جلب اعتماد آن‌ها به‌عنوان فراهم‌کنندگان اصلی کیفیت
- وجود نظام تشویق برای همکاری گروه‌های آموزشی و ساختار سازی و جلب اعتماد دانشگاهیان برای اعتبارسنجی
- کل‌نگری و وجود دید ملی برای اجرا و بهره‌گیری از نتایج اعتبارسنجی
- توجه به پیشنهادهای گروه‌های آموزشی‌ای که فعالیت ارزیابی درونی را به اتمام رسانده‌اند و علمی نمودن آن‌ها
- تدوین و تصویب سیاست‌گذاری‌ها و خط‌مشی‌های لازم جهت تضمین کیفیت دانشگاه
- مشخص بودن مسئولیت مدیریت، برنامه‌ریزی و رهبری فعالیت‌ها و اقدامات در حوزه اعتبارسنجی و تضمین کیفیت
- تشکیل شورای عالی اعتبارسنجی متشکل از شورای مرکزی ارزیابی درونی و شورای مرکزی ارزیابی بیرونی
- تشکیل کمیته‌های تخصصی با مشارکت انجمن‌های علمی جهت مشارکت در طرح ارزیابی درونی و ارزیابی بیرونی
- تشکیل ساختار ارزیابی و تضمین کیفیت متشکل از کمیته مرکزی در سطح دانشگاه و کمیته‌های عملیاتی در سطوح دانشکده و ...
- ایجاد سازوکار لازم جهت به‌کارگیری نتایج حاصل از انجام ارزیابی درونی در سطح گروه، دانشکده و دانشگاه
- ایجاد سازوکار لازم جهت مشارکت فعال انجمن‌های علمی در فرایند ارزیابی و اعتبارسنجی
- تدوین، ابلاغ و اجرای قوانین و مقررات اجرایی، رویه‌ها و دستورالعمل‌های لازم در خصوص مدیریت و برنامه‌ریزی کیفیت
- جذب و به‌کارگیری منابع انسانی کارآمد، مجرب و دارای دانش تخصصی در حوزه ارزشیابی و تضمین کیفیت
- تدارک و اجرای سازوکار لازم برای توسعه حرفه‌ای منابع انسانی در سطوح کارشناسی و مدیریت امر ارزشیابی و تضمین کیفیت

در جدول ۱۷، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرهنگ-اجتماع آمده است:

جدول ۱۷. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرهنگ-اجتماع

ملاک‌ها	نشانگرها
فعالیت‌های فوق‌برنامه	وجود شرایط و روش‌هایی برای پذیرش و ثبت‌نام دانشجویان در برنامه‌های دانشگاه
	تعداد ساعات فعالیت‌های فوق‌برنامه و تفریحی ارائه‌شده برای دانشجویان در هفته
	برخورداردی دانشگاه از سازوکار مناسب ارائه خدمات فوق‌برنامه به دانشجویان برای تقویت یادگیری آنان
	تعداد گفت‌وگوهای دانشجویی و کرسی‌های آزاد نظریه‌پردازی
اردوهای دانشجویی	تعداد سفرهای زیارتی و سیاحتی عمومی و اردوهای تفریحی، فرهنگی و علمی برگزارشده در سال
	درصد دانشجویان استفاده‌کننده از تسهیلات سفرهای سیاحتی و زیارتی از کل دانشجویان در سال
	درصد دانشجویان شرکت‌کننده در اردوهای فرهنگی و هنری برگزارشده از کل دانشجویان
تولیدات و نشریات	تعداد مقالات منتشرشده در دانشگاه در حوزه دین
	نسبت نشریات دانشجویی به کل نشریات دانشگاه
	نسبت تعداد نشریه‌های فرهنگی موجود به تعداد کل دانشجویان به تفکیک عناوین و تیراژ کل نشریات
	تیراژ نشریات
	تعداد عنوان کتاب‌های منتشرشده
	حمایت از اصحاب کتاب و نویسندگان مقالات
تشکل‌های دانشجویی	نسبت تعداد تشکل‌های دانشجویی به تعداد کل دانشجویان دانشگاه
	نسبت دانشجویان عضو تشکل‌های دانشجویی به کل دانشجویان به تفکیک مقطع تحصیلی و جنسیت

نرخ رشد انجمن‌های علمی، ورزشی، فرهنگی و تشکل‌های دانشجویی	
تعداد مؤسسات بهره‌مند از حمایت‌های مادی دانشگاه	
تعداد کانون‌ها، اتحادیه‌ها، انجمن‌های علمی، کانون‌های فرهنگی و هنری و هیأت‌های مذهبی و...	
تعداد برنامه‌ها و جشنواره‌های فرهنگی-اجتماعی برگزار شده در سال	برنامه‌های
شرکت در جشنواره‌ی بین‌المللی علوم انسانی و اسلامی فارابی	فرهنگی-
برخوردراری دانشگاه از سازوکار مناسب سیاست‌گذاری، مدیریت مالی برای امور فرهنگی و اجتماعی و...	اجتماعی
برگزاری آموزش‌های عمومی و اجتماعی	
برگزاری مراسم نکوداشت مفاخر و برجسته‌گان دانشگاهی	معرفی الگوهای
معرفی آثار و افکار مفاخر و برجسته‌گان دانشگاهی	شاخص
برگزاری نمایشگاه‌های کتاب و مسابقات کتاب‌خوانی	
استقرار کتابخانه‌های سیار در خوابگاه‌های دانشجویی	
اهدای بن خرید کتاب	ترویج فرهنگ
تهیه گزارش‌های تصویری از کتابخانه‌ها، نمایشگاه‌ها و غیره	مطالعه
برگزاری همایش‌ها و نشست‌های هم‌اندیشی تخصصی با شخصیت‌های علمی و فرهنگی	
توجه دانشگاه به رشد و گسترش مطالعه و استمرار آن	
اجرای طرح‌های پژوهشی بنیادی و کاربردی فرهنگی و اجتماعی	توسعه‌ی
وجود برنامه‌ی مطالعات تحول در رشته‌های علوم انسانی و ایجاد حوزه‌های میان‌رشته‌ای	مطالعات
وجود برنامه‌ی مطالعات زنان و خانواده	فرهنگی و
پژوهش و مطالعه و آموزش جهت بهبود روش‌های غنی‌سازی اوقات فراغت	اجتماعی

در جدول ۱۸، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرهنگ-دین آمده است:

جدول ۱۸. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرهنگ-دین

ملاک‌ها	نشانگرها
	تعداد برنامه‌های فرهنگی-مذهبی و محافل قرآنی اجرا شده در سال
	میزان رضایت شرکت‌کنندگان بهره‌مند از برنامه‌های اجرا شده
توسعه و تقویت	هزینه تمام‌شده به ازای هر برنامه اجرا شده
فعالیت‌های	تعداد مسابقات فرهنگی-مذهبی و مسابقات قرآنی برگزار شده در دانشگاه
فرهنگی-مذهبی	حمایت از تشکل‌های قرآنی و دینی
	حمایت از برگزاری برنامه‌ها، محافل و مسابقات قرآنی و دینی
	بزرگداشت ایام و مناسبت‌های خاص مذهبی-ملی
ارتقا و گسترش	شناسایی جریان‌ات انحرافی، مفاهیم خرافی و نقد جریان‌ات خرافی در حوزه دین
آموزش‌های	برگزاری جلسات آموزش روخوانی و روان‌خوانی قرآن کریم
فرهنگی-مذهبی	برگزاری آموزش‌های اعتقادی و دینی

در جدول ۱۹، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرهنگ-هنر آمده است:

جدول ۱۹. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرهنگ-هنر

ملاک‌ها	نشانگرها
حمایت از برنامه‌های فرهنگی و هنری	- حمایت از انجمن‌ها و مؤسسات و تشکل‌های فرهنگی و هنری
	- حمایت از تولید و اجرا و پخش برنامه‌ها و رویدادهای خاص فرهنگی و هنری
	- حمایت از احیای هنرهای اصیل ایرانی و اسلامی
	- تعداد شرکت‌کنندگان در برنامه‌ها
میزان رضایت شرکت‌کنندگان از برنامه‌ها	- میزان رضایت شرکت‌کنندگان از برنامه‌ها
	- توسعه و گسترش - برگزاری برنامه‌ها، جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های فرهنگی و هنری در دانشگاه
فعالیت‌های فرهنگی و هنری	- احداث و توسعه فضاهای فرهنگی و هنری
	- برگزاری آموزش‌های فرهنگی و هنری

در جدول ۲۰، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرهنگ-ورزش آمده است:

جدول ۲۰. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل فرهنگ-ورزش

ملاک‌ها	نشانگرها
درصد دانشجویان شرکت‌کننده در مسابقات ورزشی از کل دانشجویان به تفکیک مقطع تحصیلی و جنسیت	- تعداد دانشجویان عضو تیم‌های ورزشی
	- تعداد شرکت‌رشته‌های ورزشی دانشگاه در جشنواره‌ها و مسابقات سراسری دانشجویی سطح کشور
	- توسعه‌ی تعداد مسابقات ورزشی برگزارشده در دانشگاه با سایر دانشگاه‌ها یا دیگر مراکز
	- مشارکت دانشگاهیان و دانشجویان در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های مربوط به ورزش دانشجویی
نظارت و تمرکززدایی در اجرای فعالیت‌های ورزشی دانشجویی	- نظارت و تمرکززدایی در اجرای فعالیت‌های ورزشی دانشجویی
	- برگزاری کارگاه‌های آموزشی
	- تشکیل انجمن‌های ورزشی دانشجویی در دانشگاه
	- نسبت مساحت مکان‌های ورزشی به تفکیک سرپوشیده و سرپایز به تعداد کل دانشجویان
امکانات فرهنگی-ورزشی	- وجود امکانات ورزشی در دانشگاه
	- تأمین تجهیزات ورزشی دانشگاه

در جدول ۲۱، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل آموزش آمده است:

جدول ۲۱. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل آموزش

ملاک‌ها	نشانگرها
	تعداد سطوح و مقاطع تحصیلی موجود در دانشگاه
	تعداد رشته‌های دایر به تفکیک مقطع و گروه عمده تحصیلی
	درصد رشته‌های دایر در دانشگاه از کل رشته‌های دایر در سطح کشور به تفکیک گروه‌های عمده تحصیلی
	درصد رشته‌های جدید و نیز رشته‌های بین‌رشته‌ای از تعداد کل رشته‌های دایر در دانشگاه
	تعداد کل گرایش‌های تحصیلی دایر به تفکیک رشته‌ها و مقاطع مختلف تحصیلی
مقاطع و رشته‌های تحصیلی	تعداد رشته‌های مرتبط با علوم اسلامی
	نسبت تعداد رشته‌های تحصیلی با تعداد اعضای هیأت علمی
	تناسب تخصص اعضای هیأت علمی با رشته‌های تحصیلی
	میزان رشد دانشجویان تحصیلات تکمیلی در ۵ سال اخیر
	تأسیس رشته‌های مبتنی بر نیازهای منطقه در ۵ سال اخیر
	تصویب و راه‌اندازی دوره‌های دکتری تخصصی
	نسبت رشته‌های تحصیلی به تفکیک دوره‌های تحصیلی به کل رشته‌های تحصیلی (کد رشته/محل)
	تناسب رشته‌ها و دوره‌های آموزشی با نیازهای جامعه و تحولات علمی روز
	تعداد، تنوع و سابقه اجرای دوره‌های آموزشی در دانشگاه
	نظر اعضای هیأت علمی درباره تطابق دوره‌ها و رابطه آن‌ها با امکانات مادی و نیروی انسانی دانشگاه
	نظر اعضای هیأت علمی درباره هدف‌های دوره، ترکیب دروس و رابطه آن با نیازهای فرد و جامعه
دوره‌های آموزشی	نظر اعضای هیأت علمی درباره سطح مورد انتظار از دانشجویان در موقع دانش‌آموختگی و میزان رضایت آن‌ها
	نظر اعضای هیأت علمی درباره میزان تحقق هدف‌های دوره‌های آموزشی
	وضعیت آموزش‌های نظری و عملی
	طراحی و تدوین برنامه‌های آموزشی مناسب با توانایی‌های اعضای هیأت علمی
	بازنگری در محتوای آموزشی و درسی و اجرای دوره‌های آموزشی
	تعداد دوره‌های آموزشی علمی طی شده توسط مدیران آموزشی
	تعداد دوره‌های بازآموزی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت برگزار شده برای مدیران
	تعداد کارگاه‌های آموزشی برگزار شده برای اعضای هیأت علمی در سال
آموزش عمومی و فرا دانشگاهی	تدوین و عرضه دوره‌های بازآموزی و دانش‌افزایی به‌طور مرتب و متناسب با نیازهای افراد ذی‌ربط
	برگزاری دوره‌های آموزشی برای ارتقاء سطح دانش و نگرش کارکنان دانشگاه
	برگزاری و شرکت کلیه اعضای هیأت علمی در کارگاه‌های روش تدریس
	مدیریت کیفیت دوره‌های کوتاه‌مدت تخصصی و مشترک جهت ارائه برای افراد و نهادهای ذی‌ربط
	آموزش برای تفاهم ملل، آموزش سواد علمی، آموزش شهروندی و توسعه انسانی
	آموزش‌های مربوط به ستاد حج و زیارت (آموزش مربوط به سفر حج و عتبات عالیات دانشجویان، اساتید و کارکنان)

-
- تدوین برنامه جامع آموزش کارگزاران فرهنگی (نشریات دانشجویی، کانون‌های فرهنگی، انجمن‌های علمی و...)
 - تعداد دوره‌های کوتاه‌مدت و آزاد به تفکیک
 - اجرای کارگاه‌های آموزشی آشنایی دانشجویان با نرم‌افزارهای تخصصی هر رشته
-
- کفایت برنامه‌ی درسی در ایجاد پایه‌ی علمی قابل قبول (ارتقاء دانش) در دانشجویان
 - کفایت برنامه‌ی درسی در ارتقاء مهارت‌ها (انجام قابلیت‌های کار)
 - کفایت برنامه‌ی درسی در ایجاد تعهد، اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری
 - تناسب برنامه‌های درسی با نیازهای جامعه از نظر اعضای هیأت علمی
 - تناسب برنامه‌های درسی با نیازهای جامعه از نظر دانشجو
 - تناسب برنامه‌های درسی با نیازهای جامعه از نظر دانش‌آموختگان
 - بازنگری در برنامه‌ها و محتوای دروس با توجه به آخرین یافته‌های علمی
 - انطباق دروس با آخرین دستاوردهای رشته‌های تحصیلی
 - تطابق ساختار برنامه‌های درسی دانشگاه با برنامه‌های کلان آموزش عالی
 - تطابق ساختار برنامه‌های درسی دانشگاه با سیاست‌های کلی نظام آموزش عالی
-
- بررسی موانع، مشکلات و دلایل عدم همخوانی دروس کارورزی با اهداف تعیین شده
 - نظرسنجی از دانشجویان در خصوص محتوای برنامه‌های درسی و اعمال نظرات آن‌ها
 - ارائه‌ی برنامه‌هایی به‌عنوان مکمل یا تکمیل‌کننده برنامه‌های موجود دانشگاه
 - ایجاد شرایط خاص برای کسب رکورد پیشرفت و دریافت درجات علمی از سوی دانشگاه
 - داشتن نظم اجرایی در اجرا و انجام اهداف آموزشی
 - میزان انطباق دروس عملی و نظری با سرفصل‌های آموزشی
 - تعداد دوره‌های مورد اجرا در دانشگاه نسبت به ظرفیت اعضای هیأت علمی
 - اعلام برنامه خدمات مشاوره‌ای برای راهنمایی دانشجویان از سوی اعضای هیأت علمی
 - پوشش برنامه‌های آموزشی از جنبه‌های مختلف موضوعی جهت آموختن الزامات اولیه کار علمی و ...
 - فراهم بودن فرصت برای یادگیری دانشجویان بر اساس رویکردهای روان‌شناسی یادگیری ساخت‌گرا
 - درصد دانشکده‌های دارای برنامه مدون آموزشی از کل دانشکده‌های دانشگاه
 - توزیع مناسب واحدهای عملی و نظری و پایان‌نامه‌ها در سطح اعضای هیأت علمی
 - تدارک تمهیداتی برای افزایش زمان حضور اساتید و دانشجویان در دانشگاه
 - ارائه‌ی دامنه‌ای از برنامه‌ها برای اعطای درجه‌ی علمی و یا حرفه‌ای با اهداف مشخص از سوی دانشگاه
 - تعریف اهداف یادگیری هر برنامه با توجه به پیشرفت‌های علمی روز، نیازهای دانشجویان و سایر ذی‌نفعان جامعه
 - مدیریت برنامه‌های آموزشی و درسی (شامل طراحی، انتخاب محتوا و منابع، تصویب، اجرا، نظارت و ارزیابی)
 - تبیین و اطلاع‌رسانی اهداف برنامه آموزشی و درسی دوره‌های مختلف به اعضای هیأت علمی، دانشجویان و ...
 - طراحی برنامه‌های آموزشی و درسی با رویکرد توسعه پایدار (آموزش برای توسعه پایدار و مدیریت محیطی)
 - درصد برنامه‌های درسی بازنگری شده (در محدوده مقررات مربوط) در سال
 - عرضه‌ی دروس انتخابی برای افزایش تناسب و تنوع دروس برنامه‌های درسی دانشگاه با نیازهای فرد و جامعه
 - تناسب برنامه‌های درسی با نیازهای فراگیران (ایجاد پایه علمی، مهارتی و نگرشی قابل قبول) و جامعه
-

- تناسب برنامه درسی با نیازهای فراگیران و جامعه از نظر دانشجویان
- تناسب برنامه درسی با نیازهای فراگیران و جامعه از نظر دانش‌آموختگان
- میزان انعطاف‌پذیری دروس دوره‌های آموزشی با نیازهای فراگیران و جامعه از نظر اعضای هیأت علمی
- تنوع دروس دوره‌های آموزشی با نیازهای فراگیران و جامعه از نظر دانشجویان
- تنوع دروس دوره‌های آموزشی با نیازهای فراگیران و جامعه از نظر دانش‌آموختگان
- میزان تناسب دروس نظری و عملی و آزمایشگاهی (کارگاهی) در برنامه‌های درسی دوره‌ها
- ترکیب فعالیت‌های آموزشی با پژوهشی (آموزش پژوهش-محور، آموزش-پرسش محور و...)
- وجود برنامه‌ها و دوره‌های جدید آموزشی و بازآموزی بر اساس نیازها
- انجام مطالعات تطبیقی برای آگاهی از وضعیت سایر دانشگاه‌های کشور و جهان در جهت مزیت رقابتی
- تشویق دانشگاهیان برای به‌روزرسانی دانش خود از طریق تأثیر مثبت شاخص‌های شایستگی علمی در حقوق دریافتی
- انتخاب و به‌کارگیری مناسب‌ترین روش آموزش و پرورش کارکنان (استاد و شاگردی، دستورالعملی و...)
خدمات
- وجود سازوکارهای شفاف و کارآمد برای صدور گواهی‌نامه‌های تحصیلی دانش‌آموختگان
آموزشی
- فراهم بودن شرایط برای اخذ گواهی پیشرفت و درجه‌ی علمی به‌صورت منظم

در جدول ۲۲، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل پژوهش آمده است:

جدول ۲۲. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل پژوهش

ملاک‌ها	نشانگرها
	- تعداد وجود مراکز تحقیقاتی در دانشگاه یا وابسته به دانشگاه
	- وجود امکانات، بودجه و سازوکار برای انجام فعالیت‌های پژوهشی
	- تعداد کتاب‌های انتشار یافته از سوی دانشگاه
امکانات	- وجود انتشارات در دانشگاه یا وابسته به دانشگاه برای انتشار نتایج پژوهشی
پژوهشی	- وجود سازوکار مناسب اداره امور انتشاراتی (کتاب، فصلنامه، مجلات)
	- ایجاد و توسعه کمی و کیفی مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده‌های وابسته
	- درصد کارکنان تحقیقاتی از کل کارکنان
	- نسبت تعداد پژوهشگران به کل اعضای هیأت علمی در سال
	- تشکیل گروه‌های علمی در دانشگاه
	- تعداد نشریات علمی-پژوهشی دانشگاه
	- تعداد کتب تألیفی دانشگاه
فعالیت پژوهشی	- تعداد پروژه‌های پژوهشی دانشگاه (پروژه‌های گروهی اعضای هیأت علمی)
	- تعداد پروژه‌های پژوهشی ملی دانشگاه
	- تعداد پروژه‌های پژوهشی بین‌المللی دانشگاه
	- پروژه‌های پژوهشی علمی-کاربردی دانشگاه

	- آثار علمی و بروندهای پژوهشی منتشرشده (کتاب، مقاله، گزارش علمی و غیره) در دانشگاه - توزیع درصدی کتب تألیف و ترجمه‌شده توسط دانشجویان - میزان تطابق تحقیقات انجام‌شده در دانشگاه با هدف‌های برنامه توسعه کشور - انجام پژوهش‌های بین‌رشته‌ای - نرخ رشد مقالات نمایه شده علمی - پژوهشی - سرانهای مقالات علمی - پژوهشی به ازای هر عضو هیأت علمی تمام‌وقت - سرانه‌ی بودجه پژوهشی اعضای هیأت علمی - نرخ رشد کتب تألیفی و ترجمه‌ای - نرخ رشد تعداد سمینارها، کنفرانس‌ها و همایش‌های علمی بین‌المللی برگزارشده - نرخ رشد تولیدات علمی (کتب، مقالات علمی - پژوهشی) - نسبت مقالات علمی - پژوهشی به کل اعضای هیأت علمی (سرانه) - نرخ رشد طرح‌های پژوهشی به تفکیک بنیادی، تحقیق و توسعه‌ای و کاربردی - نسبت طرح‌های پژوهشی انجام‌شده به کل اعضای هیأت علمی (سرانه) - وجود نظام مدیریت عملکرد مناسب (شامل مستندسازی، اطلاع‌رسانی، بررسی و مطابقت با مأموریت‌ها و ...)
برنامه‌های پژوهشی	- درصد دانشکده‌های دارای برنامه مدون پژوهشی از کل دانشکده‌های دانشگاه - مدیریت کیفیت برنامه‌های پژوهشی (نیازسنجی پژوهشی، طراحی برنامه، تعیین معیارها، تصویب، اجرا و ارزیابی) - استفاده از راهبردهای مؤثر برای توسعه ظرفیت پژوهشی اساتید (فرصت مطالعاتی و همایش‌های علمی و ...) - استفاده از راهبردهای مؤثر برای حمایت از دانشجویان پژوهشگر (تخصیص بودجه، فراهم نمودن منابع و ثبت اختراعات و ...) - اطمینان از به‌کارگیری یافته‌های علمی در تدریس
رساله پژوهشی	- نظارت بر روند انجام رساله پژوهشی (نظارت بر فعالیت دانشجو، گزارش دهی دانشجو در حین انجام رساله و ...) - وجود سازوکار مناسب بررسی کیفیت کار استادان راهنما، مشاور و ناظر (وجود معیارهای نظارت بر کار و ...) - وجود مستندات مربوط به آیین‌نامه و مقررات رساله پژوهشی - میزان رعایت آیین‌نامه و مقررات رساله پژوهشی توسط اعضای هیأت علمی - برنامه‌ریزی مدون در خصوص ارزیابی تکوینی رساله پژوهشی - استفاده از اساتید همسان سایر گروه‌های همسان در راهنمایی و مشاوره رساله پژوهشی - تناسب عناوین رساله‌های پژوهشی با تخصص اعضای هیأت علمی - وجود سازوکار در خصوص استفاده از نتایج رساله‌های پژوهشی
همایش‌های علمی	- وجود دبیرخانه دائمی همایش‌های علمی در دانشگاه - تعداد سمینارها و همایش‌های برگزارشده توسط دانشگاه - وجود سازوکار مدون و مستند در خصوص سیاست‌های دانشگاه در برگزاری سمینارها (وجود کمیته اجرایی دائمی) - مشارکت اعضای هیأت علمی و محققین در برگزاری سمینار - استفاده از نتایج سمینارهای برگزارشده - اجرای برنامه‌ی آموزشی در قالب گزارش علمی، کارگاه آموزشی، کنفرانس و همایش - میزان حضور و استفاده دانشجویان از موقعیت‌هایی چون همایش‌ها، کنفرانس‌ها، کارگاه‌ها، سمینارها و ...

- وجود سازوکار مدون و مستند برای وضع و اجرای قراردادهای پژوهشی
- تعداد قراردادهای پژوهشی با سایر سازمان‌های ذی‌ربط
- وجود سازوکاری مشخص برای استفاده از قراردادهای پژوهشی
- فراهم آوردن تسهیلات به‌منظور عقد قرارداد پژوهشی

در جدول ۲۳، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل اقتصاد دانش‌بنیان آمده است:

جدول ۲۳. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل اقتصاد دانش‌بنیان

ملاک‌ها	نشانگرها
کارآفرینی	- استقرار واحدهای کارآفرینی دانشگاهی
	- توجه به اهمیت مهارت‌های کارآفرینی در دانشجویان و فعالیت در این زمینه
	- ارتقاء فرهنگ کارآفرینی دانش‌بنیان در دانشگاه
	- توسعه کارآفرینی در دانشگاه
	- تعبیه رویکرد کارآفرینی در طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و درسی
	- ارتباط برنامه‌های آموزشی با نیازهای جامعه
	- فعالیت‌های مرتبط با صنعت یا ارائه خدمات به جامعه توسط اعضای هیأت علمی
	- نرخ رشد مبلغ ریالی طرح‌های تحقیقاتی منعقدشده با بخش صنعت و خدمات (برون دانشگاهی)
	- ارائه دروس کاربردی
	- استقرار و توسعه نظام کارآموزی و کارورزی هدفمند و کسب و کار دانشجویی
تعامل با جامعه	- تعامل نظام‌مند صنعت و دانشگاه در جهت اقتصاد دانش‌بنیان
	- انتقال تجارب کارآفرینان موفق به دانشگاه
	- استفاده از دستاوردهای علمی دانشگاه در صنعت
	- تناسب کیفیت دانش‌آموختگان، پروژه‌ها و خدمات تخصصی و دانش تولیدشده‌ی دانشگاه با تقاضاهای بازار کار و ...
	- برقراری ارتباط جدید میان نظام آموزشی حرفه‌ای-کاربردی و بازار کار
	- وجود سازوکار مناسب ارتباط با بخش صنعت و خدمات (واحد مسئول، قوانین و...) جهت انجام فعالیت‌های مشترک
	- وجود سازوکار مناسب ارتباط با کارفرمایان بخش صنعت و خدمات جهت ترکیب مناسب الزامات آن‌ها در برنامه‌های آموزشی و درسی
	- فراهم نمودن زمینه ارتباط کاری دانشجویان ترم‌های بالا با مؤسسات و سازمان‌های نیازمند به تخصص دانشگاه
	- وجود سازوکار مناسب ارتباط کلی با جامعه در جهت ارتقای آگاهی عمومی متناسب با مأموریت و اهداف خود
	- همکاری با سایر مؤسسات علمی، محیط کار و یاران آموزشی در جامعه
بومی‌سازی فناوری از طریق اثر هم‌افزایانه دانشگاه و صنعت	- وجود نظام مناسب مدیریت کیفیت مشارکت اجتماعی (شناسایی انواع ذی‌نفعان و نیازهای آنان، زمینه همکاری و...)
	- بومی‌سازی فناوری از طریق اثر هم‌افزایانه دانشگاه و صنعت
	- برنامه‌ریزی توسعه دانشگاهی بر مبنای آمایش سرزمین
	- برخورداری دانشگاه از نظام (واحد رابط بین صنعت و خدمات و...) مناسب برای تجاری کردن برندهای پژوهشی

- میزان درآمد حاصل از تجاری‌سازی تحقیقات
- نسبت انرژی پاک به کل مصرف انرژی
- تدوین قوانین و مقررات مرتبط با فناوری و نوآوری
- تجاری - توسعه ساختارها و مدیریت کلان فناوری و نوآوری
- سازی - اطلاع‌رسانی و توسعه ارتباطات در زمینه نوآوری
- پژوهش - مدیریت و نظارت بر طرح‌های مطالعاتی
- ایجاد پارک‌های علم و فناوری
- وجود مراکز رشد واحدهای فناور
- وجود واحدهای فناور مستقر در پارک‌ها و مراکز رشد واحدهای فناور
- تعداد دانشگران تمام‌وقت شاغل در واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور
- ایجاد تمهیدات لازم برای شرکت پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور در نمایشگاه‌های تخصصی
- تعداد ثبت اختراعات
- شرکت در جشنواره‌ی فن آفرینی شیخ بهایی
- شرکت در جشنواره‌ی بین‌المللی خوارزمی
- شرکت در جشنواره جوان خوارزمی و مسابقات ملی روباتیک خوارزمی
- تعداد کل طرح‌های شرکت داده‌شده در جشنواره‌ی جوان خوارزمی
- تعداد تیم‌های شرکت‌کننده در مسابقات ملی روباتیک خوارزمی
- بازاریابی نتایج تحقیقات
- پشتیبانی از اختراعات، اکتشافات و مالکیت فکری
- اجرای قانون حداکثر استفاده از توان فنی - مهندسی کشور و قانون خرید دانش فنی

در جدول ۲۴، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل بین‌المللی شدن آمده است:

جدول ۲۴. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل بین‌المللی شدن

ملاک‌ها	نشانگرها
- تعداد دوره‌های آموزشی مجازی به تفکیک	
- طراحی و اجرای نظام آموزش مجازی و از راه دور متناسب با مأموریت و چشم‌انداز دانشگاه آموزش مجازی	
- طراحی و اجرای سازوکار لازم برای ارزیابی و تعالی کیفی نظام آموزش مجازی و از راه دور و...	
- راه‌اندازی پردیس‌های مجازی آموزشی فراملی	
- درصد اعضای هیأت علمی استفاده‌کننده از فرصت مطالعاتی در سال به تفکیک مرتبه علمی و جنسیت	
- ایجاد و فراهم نمودن فرصت‌های مطالعاتی برای اعضای هیأت علمی	
- اعزام اعضای هیأت علمی به فرصت‌های مطالعاتی	
- داشتن برنامه جهت فرصت مطالعاتی	
ارتباطات علمی - همکاری دانشگاه برای مبادله دانشجو و هیأت علمی در بعد فراملی و بین‌المللی با سایر دانشگاه‌های جهان	

-
- بین‌المللی - همکاری‌های دوجانبه‌ی علمی، پژوهشی و فناوری با دانشگاه‌های جهان
 - یادداشت تفاهم‌های همکاری آموزشی، پژوهشی و فناوری بین دانشگاه و مؤسسات تحقیقاتی داخل و خارج از کشور
 - تأسیس شعبه‌های دانشگاه در خارج از کشور
 - همکاری با سازمان‌های تخصصی علمی بین‌المللی
 - کمک به گسترش زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی در خارج از کشور
 - تعامل با متخصصان ایرانی خارج از کشور و مساعدت در حل مشکلات علمی آنان و ایجاد ارتباط علمی میان آنان با دانشگاه
 - بهره‌مندی از ظرفیت‌های علمی ایرانیان مقیم خارج و انتقال دانش و فناوری به داخل کشور
 - شرکت اعضای هیأت علمی در کنفرانس‌های علمی بین‌المللی، فرصت‌های مطالعاتی و سفرهای خارجی
 - دعوت از استادان و محققان و متخصصان خارجی به دعوت دانشگاه
 - برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌های بین‌المللی داخل
 - نرخ رشد تعداد دوره‌های آموزشی مشترک منجر به مدرک با دانشگاه‌ها و مراکز علمی بین‌المللی
 - ایجاد واحد سازمانی مسئول ارتباطات بین‌المللی با مأموریت و اهداف مشخص، رویه‌های کاری منسجم و ...
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار برای مدیریت ارتباطات اثربخش با نهادهای بین‌المللی در جهت رشد حرفه‌ای
 - برخورداری دانشگاه از سازوکار مناسب برای ارزیابی اثربخشی ارتباطات بین‌المللی و استفاده از نتایج آن
 - انجام فعالیت‌های پژوهشی در راستای برنامه استراتژیک و رسیدن به برنامه‌های بین‌المللی
 - تثبیت ارتباطات موفق فراملی و بین‌المللی دانشگاه
 - فراهم آوردن فرصت‌های عرضه‌ی آموزش فراملی
 - عرضه‌ی برنامه‌های دانشگاه به‌عنوان خدمات آموزشی به کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی
 - همکاری با سایر دانشگاه‌ها جهت تشکیل کنسرسیوم دانشگاهی جهت اجرای دوره‌های آموزشی فراملی
 - همکاری با دفتر منطقه‌ای یونسکو در تهران جهت بهره‌مندی ایران، افغانستان، پاکستان و ترکمنستان از آموزش فراملی
 - طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی فراملی
 - نرخ رشد تبادل استاد و دانشجو با دانشگاه‌ها و مراکز بین‌المللی
 - نسبت دانشجویان خارجی به کل دانشجویان
 - تعداد دانشجویان غیر ایرانی دانشگاه
 - توسعه‌ی مبادلات علمی و فرهنگی با دیگر کشورها از طریق افزایش پذیرش دانشجویان غیر ایرانی
-
- اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان خارجی
 - بورس تحصیلی - فرصت‌های کوتاه‌مدت تحقیقاتی خارج از کشور
 - اعطای بورس تحصیلی خارج از کشور
-
- وجود نظام مناسب ارتباط با سایر دانشگاه‌ها و انجام فعالیت‌های مشترک (برنامه درسی مشترک و...)
 - تدارک و اجرای سازوکار و تمهیدات لازم جهت تقویت، گسترش و همکاری دانشگاه با قطب‌های علمی
 - برنامه مشخص برای ارتباطات داخل و خارج از دانشگاه
 - وجود برنامه مشخص جهت ارتباطات درون و برون دانشگاهی
-

در جدول ۲۵، ملاک‌ها و نشانگرهای عامل دانش‌آموختگان آمده است:

جدول ۲۵. ملاک‌ها و نشانگرهای عامل دانش‌آموختگان

ملاک‌ها	نشانگرها
	- برنامه زمان‌بندی شده و وجود سازوکار (شامل کانون، بانک اطلاعاتی و...) برای ارتباط با دانش‌آموختگان - برگزاری همایش سالانه دانش‌آموختگان - علاقه‌مندی دانش‌آموختگان برای ارتباط با گروه (شرکت دانش‌آموختگان در مراسم مختلف دانشگاه) - تدارک الزامات و مشوق‌های لازم از سوی دانشگاه برای ارتباط با دانش‌آموختگان - میزان ارتباط دانش‌آموختگان با دانشگاه پس از فراغت از تحصیل - اطمینان دادن به دانش‌آموختگان مبنی بر هم‌راستایی قابلیت‌های آنان با اهداف - ارائه راهنمایی‌های لازم به دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی جهت انتشار آثار علمی آنان - برنامه‌ریزی و اجرای کارگاه‌های آموزشی جهت تقویت توانایی علمی دانش‌آموختگان
	- بازنگری در برنامه‌ی آموزشی با دریافت بازخورد از دانش‌آموختگان - میزان مشارکت دانش‌آموختگان در برنامه‌ریزی توسعه منطقه‌ای و ملی - میزان مشارکت دانش‌آموختگان در برنامه‌های علمی دانشگاه - وجود برنامه زمان‌بندی شده جهت استفاده از تجارب دانش‌آموختگان - دعوت از دانش‌آموختگان شاغل برای سخنرانی در دانشگاه - انجام فعالیت‌های پژوهشی مشترک دانش‌آموختگان با اعضای هیأت علمی
	- تدوین طرح پژوهشی به‌منظور تهیه بانک اطلاعاتی در زمینه‌ی سرنوشت شغلی دانش‌آموختگان - مدت بیکاری دانش‌آموختگان قبل از آغاز اولین شغل برحسب دوره و مدت آن - نسبت دانش‌آموختگان شاغل به بیکار - اشتغال - درصد تناسب بین شغل و رشته‌ی تحصیلی دانش‌آموختگان - نسبت دانش‌آموختگان شاغل در رشته‌های غیر مرتبط - میزان کارآفرینی دانش‌آموختگان - تناسب اهداف آموزشی با نیازهای شغلی دانش‌آموختگان - بررسی و تجزیه و تحلیل روند اشتغال دانش‌آموختگان و استفاده از نتایج آن در برنامه‌ریزی‌های مربوطه
	- فعالیت‌های - تعداد مقاله‌های علمی چاپ‌شده در مجلات معتبر یا کنفرانس‌های داخلی و خارجی توسط دانش‌آموختگان - علمی-پژوهشی - متوسط تعداد عناوین کتاب‌های منتشره به‌وسیله دانش‌آموختگان - تعداد دانش‌آموختگان ادامه تحصیل داده در دانشگاه خود - نسبت ادامه تحصیل دانش‌آموختگان در مقطع بالاتر - ادامه تحصیل - نسبت دانش‌آموختگان ادامه تحصیل داده در خارج از کشور به کل دانش‌آموختگان - وجود سازوکاری برای ادامه تحصیل دانش‌آموختگان - بررسی و تجزیه و تحلیل نرخ ادامه تحصیل دانش‌آموختگان و استفاده از نتایج آن در برنامه‌ریزی‌های مربوطه
	- دانش و مهارت - برتری دانش‌آموختگان در صحنه‌ی بین‌المللی - دانش‌آموختگان - معدل دانش‌آموختگی دانشجویان

تعیین، مستندسازی، بازنگری و متناسب‌سازی صلاحیت‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان	
اطلاع‌رسانی و تبیین مجموعه صلاحیت‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان هر یک از برنامه‌های آموزشی	
ارزیابی صلاحیت‌های دانش‌آموختگان و بازخورد نتایج آن به مسئولان برنامه‌های آموزشی	
توانایی‌های شناختی و مهارتی دانش‌آموختگان و تناسب با نیازها	
میزان دستیابی دانش‌آموختگان به قابلیت‌های ضروری	
نظر دانش‌آموختگان درباره‌ی توانایی‌ها، دانش و نگرش اکتسابی خود	
نگرش	نگرش دانش‌آموختگان نسبت به برنامه‌ی درسی
نظر دانش‌آموختگان نسبت به انتقال مهارت‌های نظری و عملی به آنان از سوی دانشگاه	
نظر دانش‌آموختگان نسبت به میزان مفید بودن دانش نظری و عملی آموخته‌شده در دانشگاه	
میزان رضایت دانش‌آموختگان از تسهیلات اشتغال	
میزان رضایت دانش‌آموختگان در مورد استمرار آموزش (آموزش‌های دوره‌ای، همایش‌ها و ...)	
میزان رضایت دانش‌آموختگان از کیفیت تدریس اعضای هیأت علمی	
میزان رضایت دانش‌آموختگان از کاربردی بودن برنامه‌های درسی و آموزشی	رضایت دانش‌آموختگان
میزان رضایت دانش‌آموختگان از به‌روز بودن برنامه‌های درسی	
میزان رضایت دانش‌آموختگان از کفایت برنامه‌های درسی در ایجاد قابلیت‌های لازم در آنان	
میزان رضایت دانش‌آموختگان از امکانات آموزشی (آزمایشگاه، کتابخانه و ...)	
رضایت دانش‌آموختگان درباره‌ی محتوای دروس	
رضایت دانش‌آموختگان از دروس تخصصی ارائه‌شده توسط دانشگاه	
رضایت کارفرمایان از سطح دانش و مهارت‌های تخصصی دانش‌آموختگان	رضایت کارفرمایان از دانش‌آموختگان
میزان رضایت کارفرمایان و استفاده‌کنندگان از خدمات دانش‌آموختگان از توانایی‌های دانش‌آموختگان	
نظر به خدمت‌گیرندگان درباره خدمات عرضه‌شده به‌وسیله دانش‌آموختگان	
رضایت کارفرمایان از علاقه به کار، تعهد و وجدان کاری دانش‌آموختگان	
نسبت دانش‌آموختگان گروه‌های تحصیلی به کل دانش‌آموختگان	توزیع و ترکیب دانش‌آموختگان
تعداد دانش‌آموختگان در هر مقطع و رشته‌ی تحصیلی	

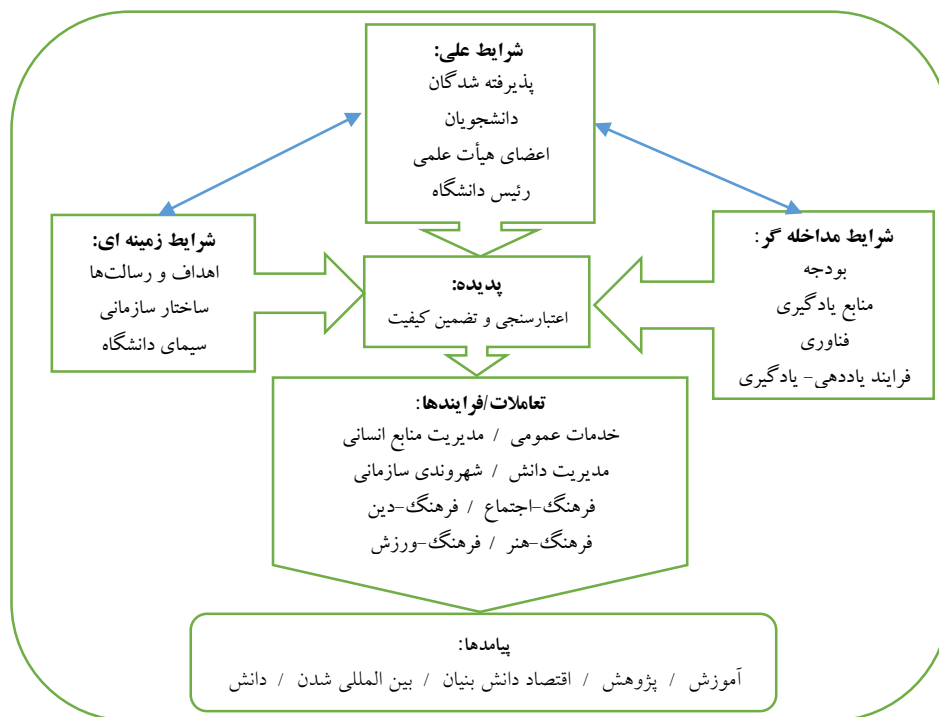
بحث و نتیجه‌گیری

با استقرار الگوی اعتبارسنجی در نظام عالی کشور، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی با چالش‌ها و فرصت‌های نوینی روبرو می‌شوند، چراکه جهت دریافت گواهینامه‌ی کیفیت یا حفظ مزیت رقابتی، خود را ملزم به رعایت عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای اعتبارسنجی می‌بینند. در این حالت است که، فشار برای پاسخگو بودن دانشگاه‌ها از سوی تأمین‌کنندگان منابع مالی (دولت، مالیات‌دهندگان، خانواده‌ها و...) و مصرف‌کنندگان

آموزش عالی (دانشجو، صنعت، بازار و...) اعتبارسنجی را تبدیل به فعالیت بسیار مهم مؤسسات آموزش عالی می‌کند. در این میان، دانشگاه‌ها برای اینکه فعالیت‌های اثربخش سازمانی خود را در چشم‌انداز آموزش عالی تبدیل به ویژگی‌های نهادینه شده کنند، نیاز به ابزاری دقیق و شفاف در زمینه اعتبارسنجی دارند.

نظام آموزش عالی ایران، اهداف، مقاصد، رسالت‌ها و نیز ویژگی‌های خاص خود را دارد. شکل ۱، بیانگر این حقیقت است که اعتبارسنجی و تضمین کیفیت نظام آموزش عالی ایران، مفهومی پیچیده و چندبعدی است که تحت تأثیر یک سری شرایط است. این شرایط در سه دسته طبقه‌بندی شده‌اند که عبارت‌اند از: شرایط علی، شرایط مداخله‌گر و شرایط زمینه‌ای. در این پژوهش، شرایط علی عبارت‌اند از: پذیرفته‌شدگان، دانشجویان، اعضای هیأت علمی و رئیس دانشگاه. این عوامل، رویدادهای هستند که منجر به توسعه‌ی پدیده اعتبارسنجی و تضمین کیفیت می‌شوند. شرایط مداخله‌گر نیز شامل بودجه، منابع یادگیری، فناوری و فرایند یاددهی-یادگیری است. عوامل مزبور، به منزله‌ی راهبردهای عمل/تعامل هستند که با پدیده اعتبارسنجی و تضمین کیفیت ارتباط دارند و می‌توانند آن را تسهیل کنند. علاوه بر این، اهداف و رسالت‌ها، ساختار سازمانی و سیمای دانشگاه در شرایط زمینه‌ای طبقه‌بندی می‌شوند. این عوامل، میدان رویدادهای مربوط به اعتبارسنجی و تضمین کیفیت را تشکیل داده و مجموعه شرایط خاصی را به وجود می‌آورد که در بطن آن راهبردهای کنش/واکنش اعتبارسنجی و تضمین کیفیت انجام می‌شود. شرایط مزبور، در امتداد با یکدیگر و به صورت یک کلیت واحد روی پدیده اعتبارسنجی و تضمین کیفیت تأثیر می‌گذارند. کارکرد درست پدیده اعتبارسنجی و تضمین کیفیت مستلزم تعاملات و اتخاذ استراتژی‌های خاص با عوامل خدمات عمومی، مدیریت منابع انسانی، مدیریت دانش، شهروندی سازمانی، عامل فرهنگی-اجتماعی، عامل فرهنگی-دینی، عامل فرهنگی-هنری و عامل فرهنگی-ورزشی است. در سایه‌ی این تعاملات/فرایندها، پیامدها و نتایجی برای نظام آموزش عالی ایران حاصل می‌شود. این پیامدها را می‌توان در چند مقوله طبقه‌بندی کرد. این مقوله‌ها عبارت‌اند از: آموزش، پژوهش، اقتصاد دانش‌بنیان، بین‌المللی شدن و دانش‌آموختگان.

این پژوهش گامی هرچند کوچک در جهت بینش افزایی و افزایش ظرفیت مولد و بارآور طرح‌های اعتبارسنجی نظام آموزش عالی کشور است. بدین لحاظ، نتایج حاصل از این پژوهش، در سطح خرد و کلان قابل استفاده است. در سطح کلان، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان سنجش و آموزش کشور، شورای عالی انقلاب فرهنگی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، سازمان اطلاعات و مدارک علمی کشور و مؤسسه‌ی پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و ... می‌توانند از نتایج آن بهره‌بردارند. در سطح خرد نیز برای دانشگاه‌های کشور مفید فایده است. علاوه بر این، به‌عنوان مرجع می‌تواند پاسخگوی نیازهای پژوهشی پژوهشگران و علاقه‌مندان حوزه‌ی اعتبارسنجی در آموزش عالی باشد.

شکل ۱. الگوی پارادایمی اعتبارسنجی نظام آموزش عالی ایران

منابع

- آدلمن. سی (۱۹۹۲). اعتبار دهی در آموزش عالی، ترجمه‌ی نادر قلی قورچیان (۱۳۷۴)، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۳(۹)، ۱۵۹-۱۷۴.
- پازارگادی. مهرانوش (۱۳۷۷). الگویی جهت اعتباربخشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور در بخش دولتی و غیردولتی. رساله دکتری رشته‌ی مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات.
- فتح‌آبادی. جلیل، قرهی‌قهی. مسعود (۱۳۹۱). بررسی سامانه‌ی اعتبارسنجی و تضمین کیفیت نظام آموزش عالی آلمان، تهران، انجمن پژوهش‌های آموزشی ایران، دومین کنفرانس ارزشیابی و تضمین کیفیت در نظام‌های آموزشی با تمرکز بر یکپارچه‌سازی نظام آموزشی.
- فراست‌خواه. مقصود (۱۳۹۵). دانشگاه ایرانی و مسئله کیفیت. تهران: انتشارات آگاه.
- فراست‌خواه. مقصود (۱۳۸۹). دانشگاه و آموزش عالی. تهران: نشر نی.
- محمدپور. احمد (۱۳۹۰). فرا روش. تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.
- محمدپور. احمد (۱۳۹۲). روش تحقیق کیفی، ضد روش. تهران: جامعه‌شناسان.
- محمدپور. احمد، رضایی. مهدی (۱۳۸۷). درک معنایی پیامدهای ورود نوسازی به منطقه اورامان کردستان ایران به شیوه‌ی پژوهش زمینه‌ای. مجله جامعه‌شناسی ایران، ۹(۲/۱)، ۳-۳۳.
- ملکی. حسن (۱۳۸۹). تعلیم و تربیت اسلامی، رویکرد کلان‌نگر. تهران: عابد.
- مورن. ادگار و همکاران (۱۳۸۷). اندیشه‌ی پیچیده و روش یادگیری در عصر سیاره‌ای. ترجمه‌ی محمد یمنی دوزی سرخابی. تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- هاشمی. سید حامد، پورامین‌زاده. سعیده (۱۳۹۰). تحلیل الگوی اعتبارسنجی و ارزیابی درونی جهت ارزیابی و تضمین کیفیت در نظام دانشگاهی. تهران، دانشگاه تهران، پردیس دانشکده‌های فنی، پنجمین همایش ارزیابی کیفیت در نظام دانشگاهی.

هومن. حیدر علی (۱۳۹۴). *راهنمای عملی پژوهش کیفی*. تهران: سمت.

- American Psychological Association (2016). *Definition of Accreditation*. Retrieved June 29, 2016, from <http://search.apa.org/search?query=definition%20of%20accreditation>.
- Berg, B. L (2004). *Qualitative research methods for the social sciences* (5th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Dillman, D. A (2000). *Mail and internet surveys: The tailored design method* (2nd ed). New York: John Wiley & Sons.
- Heywood, Lindsay (2001). *A comprehensive Framework for Quality Evaluation and Improvement in Universities*. Internet:<http://www.guality.nist.gov>.
- Lamic, Q.H. and Jensen, H.T (2001). *Toward Accreditation schemes for Higher Education in Europe*. Final Project Report.
- Materu, Peter (2007). *Higher Education Quality Assurance in Sub-Saharan Africa Status, Challenges, Opportunities, and Promising Practices*. The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. Washington, D.C. Retrieved February 4, 2016 from http://www.eua.be/Libraries/qa-connect/wp124_qa_higher_edu_africa.pdf?sfvrsn=0.
- Ministry of Higher Education of Egypt and Quality Assurance & Accreditation Commission of Egypt (2016). *The quality assurance and accreditation handbook for higher education in Egypt*. Retrieved February 3, 2016 from <http://www.tanta.edu.eg/UNITES/TQAC/ref/NQAAC.pdf>
- Niradhar, Dey (2011), "Quality assurance and accreditation in higher education in India", *Academic Research International*. ISSN: 2223-9553. Volume 1, Issue 1, 105-110.
- UNESCO-CEPES (2007). *Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions*. compiled by Lazăr VLĂSCĂEANU, Laura GRÜNBERG and Dan PÂRLEA, Bucharest Editors: Melanie Seto, Peter J. Wells Editing Assistant: Viorica Popa. Revised and updated edition.